БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 129 (7129)
ИЮНИИН 2
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мунгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Силоснэ барилгын ябасые түргэдхэхэ

Кукуруза тарижа һайн ургаса абаха гээшэмнай малда ехэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгэй түрүүшын алхам болоно. Энэ культурые һайнаар ургуулаад, ургасыень саг соонь хуряажа зүбөөр хадагалжа абаха шухала. Эгээл иимэһээ мүнөө силоснэ барилгые хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулха зорилго табигдана. Энэ барилга хэхэдээ эдеэшэнтэжэ байхадань хуряагдаһан кукурузын буурсагуудые хадагалха хэрэгтэ онсо анхаралаа табилсаха хэрэгтэй.

Мүнөө жэлдэ республикын колхозууд болон совхозууд нёдондонойхиной жэшээгүй ехэ силоснэ барилга хэхэ байна. Тиимэһээ энэ барилгые гээл шухала, эгээл түрүүшын ээлжээнэй барилга гэжэ тоолоод, энэ хүдэлмэрине һара соо дүүргэхэ гэжэ КПСС-эй обком зааһан байна. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин гол түлэбынь дүүрээ. Тиимэһээ машинно-тракторна станцинуудай, колхозууд болон совхозуудай ехэнхи хүсые силоснэ барилгада табиха хэрэгтэй.

Энэ талаар Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон колхознигуудай үүсхэл ехэ һайшаалтай. Эндэхид силоснэ барилгые гол түлэб һара соо хэжэ дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаа. Мүнөө эдэнэр барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна.

«Бидэнэр ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ болонобди. Энэ жэлдэ үнеэн бүхэндэ 6 тонно, гахай бүхэндэ 2 тонно, хонин бүхэндэ 1—1 центнер хүртэхөөр силос дараха гэжэ шиидээбди. Энээгээр бодоод үзэхэдэ, МТС-эй харьяата колхозуудта 16400 тонно силос багтаха шэнэ барилга хэгдэхэ ёһотой болоно. Иимэ ехэ хүдэлмэри хэхэ байжа, бидэнэр мүнөө болотор миин һуугаа бэшэбди. Кукурузын тарилгые үргэдхэхэ гэжэ шиидэмсээрээ бидэнэр набтар башнинуудые, ханалагдаһан траншейнүүд болон нүхэнүүдые барилгада бэлэдхэл хэжэ эхилһэн байгаабди» гэжэ гашейнхидэй хандалга соо хэлэгдэнэ. Гэбэшье, олон аймагуудта энэ хүдэлмэри ехэл муугаар ябуулагдана гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, Яруунын аймагай олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд агашаг газарта кукуруза таряад, ургаха гээшэ гү, али үгы гү гэжэ эжэглэһэндэл барилгашье хэжэ эхилээдүй байна. Яруунада кукуруза тарижа ургуулха хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана гэжэ манай редакцида хэдэн дахин бэшэг ороо. Энэ алдуу мүнөөшье болотор заһагдаагүй байһаар. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, аймагай партийна болон советскэ органуудай зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд кукуруза манай эндэ мүртэйгөөр ургахагүй гэһэн гээгдэнги һанал бодолтой байна. Тиимэһээ аймагай олон колхозууд энэ культурые багахан газарта тарина. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 200 гектарта кукуруза тарихаар, оройдоо 1400 тонно силосэй барилга хэхээр хараалаанхай. Иигэжэ эдэнэр кукурузынгаа тарилгаһаа мүртэй ургаса абахагүйхабди гэжэ бодоһон шэнги һанаа амар һууна. «Силос дараха саг үды ха юм даа, тэрэ болотор шефүүд болон МТС-үүдэй туһаламжаар нүхэнүүдые бэлдэнэ бэзэбди» гэжэ энэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бандеев хөөрэдэг байна. Энэ аймагай бусадшье колхозуудта иимэрхүү баримтанууд бии. Силоснэ барилгые хойшолуулхаяа һэдэдэг хүтэлбэрилэгшэд малда шэмэтэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэрине таһалдуулха аюулда хүргэхэ байна.

Малажал ехэтэй Сэлэнгын, Хэжэнгын аймагууд энэ жэлдэ ехэ хэмжээнэй силос дараха юм. Теэд эдэ аймагуудта силоснэ барилга хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Хэжэнгын аймагай Чесанын МТС-эй харьяата колхозууд энэ хүдэлмэрие бүри мүнөө болотор эхилээдүй байһаар. Мүн Селендумын МТС-эй харьяата колхозуудта барилгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Мүн иимэ дутагдалнууд ондоошье аймагуудта үзэгдэнэ. Эдэ бүхы дутагдалнуудые түргэнөөр усадхажа, силоснэ барилгые үргэнөөр ябуулхаар саг болоо.

Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон колхознигуудай хандалга тушаа гаргаһан тогтоол соогоо КПСС-эй обком болбол байгша оной июниин 5-һаа июлиин 5 хүрэтэр силоснэ барилга хэхэ һара үнгэргэхэ гэжэ тогтообо. Соносхогдоһон һара соо энэ хүдэлмэрине сүм дүүргэхэ гэжэ колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, тэрэшэлэн аймагуудай партийна, советскэ организацинуудые уялгалаа. Мүнөө колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд энэ хүдэлмэрине үргэнөөр ябуулхын тулада бүхы хүсэеэ барилгада элсүүлхэ, силоснэ барилгые саг соонь дүүргэхын тулада гашейнхидэй жэшээгээр социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой. Барилгын һара соо силоснэ траншейнүүд, нүхэнүүд болон бусад барилгануудые хэжэ дүүргэхын тулада энэ хүдэлмэридэ барилгын бригадынхидһаа гадна малажалай хүдэлмэрилэгшэдые олоор хабааддуулха, воскресинигүүдые эмхидхэхэ, барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ, шэрэхэ хүдэлмэрине шамдуулха шухала.

Энэ жэлдэ колхозууд болон совхозууд ехэнхидээ ханалагдаһан траншейнүүдые барихань. Ондоо барилгануудта орходоо иимэ траншейнүүд хямда, түргэнөөр бүтээгдэдэг. Иимэ барилгын газарай хүдэлмэриин ехэнхинь МТС-үүдэй техникын хүсөөр хэгдэхэ байна. Тиимэһээ МТС-үүд, тэдэнэй инженернүүд болон механигууд газар малтадаг машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, тэдэниие заатагүй хоёр халаанда хүдэлгэхэ хэмжээ абаха ёһотой. Тиихын тулада дүршэлтэй механизаторнуудые эдэ машинануудта табиха шухала.

Шефскэ организацинууд силоснэ барилгаар ехэ хүдэлмэри хэхэ байна. Тиимэһээ городой предприятинууд болон организацинууд энэ хүдэлмэри дары хэжэ эхилхэ ёһотой.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ силос ехэ удхашанартай. Тиимэ хадань энэ тэжээлые ехээр бэлдэхын тулада силоснэ һайн барилгануудые саг соонь барижа дүүргэхын тулада хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд тэмсэхэ уялгатай.

Колхоз бүхэндэ силоснэ һайн барилга хэрэгтэй

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнуудай, тэрээнэй харьяата хүдөө ажахын артельнүүдэй колхознигуудай республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Ойрын жэлнүүдтэ орон доторoo 10 миллиард пүүд орооһо таряа суглуулдаг болохо, малажалай гол продуктнуудые хоёр-хоёрһоо үлүү ехээр абадаг болохо гэһэн хойшолуулагдашагүй шухалын шухала зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй январска Пленум табяа. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабарине болзорһоонь урид дүүргэхын, тарианажал ба малажалые эрид шууд хүгжөөн дэбжээхын түлөө тэмсэл орон доторнай мүнөө дэлгэрэнхэй.

Бидэнэр, Гашейн МТС-эй механизаторнууд, колхознигууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ хэрэгэй тон ехэ удхашанартай байһые хараадаа абажа, колхознигуудай ниитын ажахые хүгжөөхэ хэмжээ ябуулгануудые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, 1955—1957 онуудай турша соо һү, мяха, нооһо, үндэгэ хоёр дахин ехээр абадаг болохо гэжэ шиидээбди. Энэ зорилгые дүүргэхын **тулада бидэнэр үдэр бүри тэмсэжэ байнабди.**

Хүдөө ажалай үйлэдбэриин үндэһэ һуури бологшо орооһо тарианай ажахые саашадань хүгжөөнгүйгөөр **малажалһаа ашаг шэмэ абалгые ехэдхэхын аргагүй гэжэ Коммунистическэ парти заадаг байна.** Энэ заабариинь хүтэлбэри болгон, бидэнэр орооһо таряае нёдондонойхидо орходоо бүри энэ жэлдэ хоёр дахин ехээр ургуулжа абаха гэжэ хэлсээбди. Тиихэ **зуураа, ургаса ехэтэй үнэтэ культура—кукурузые** ехээр тарихаар шиидэһэн байнабди.

Шанарайнгаа ба тэжээлтэ зүйлнүүдэйнгээ талаар кукуруза хадаа ямаршье ургасаһаа һуралгүй һайн **гэжэ бидэнэр мэдэнэбди.** Энэ ургамал манай ороной гансахан урда районуудта ургадаг бэшэ, харин манайшье эндэ, Забайкальеда, һайнаар ургадаг байна. Эгээл иимэһээ кукурузын эдеэшэнтэһэн буурсагуудтай таряа, **тэрэшэлэн силос болохо ногоо абажа шадахабди гэжэ һананабди.** Энэ жэлдэ 1200 гектар **үрэжэлтэй һайн газарта кукуруза таряабди.** Гадна **зундаа ногоон тэжээл** абахын тулада горьтой газарта **кукуруза таригдаа.**

Кукуруза тариха гээшэмнай ажалаймнай имагтал эхининь болоно ха юм. Энэ ургамалые саг соонь таряад, һайн ургаса ургуулбашье, буурсагуудыень һайнаар даража абаагүй һаа, тэрэшэлэн кукурузын эшэ набшаһануудаар силос даража шадаагүй һаа, концентрированнэ һайн тэжээл ба силос абажа шадангүй байхадаа болохо байна. Эдеэшэнтэжэ байхадань хуряаһан буурсагууд **болон кукурузын эшэ набшаһануудые силос болгон даража хүрэхөөр силоснэ һайн барилганууд** колхоз, совхоз **бүхэндэ хэрэгтэй болоно.**

Бидэнэр ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ болонобди. **Энэ жэлдэ үнеэн бүхэндэ 6 тонно, гахай бүхэндэ** 2 тонно, хонин бүхэндэ 1—1 центнер хүртэхөөр силос дараха **гэжэ шиидээбди.** Энээгээр бодоод үзэхэдэ, МТС-эй харьяата колхозуудта 16400 тонно силос багтаха шэнэ барилга хэгдэхэ ёһотой болоно. Иимэ ехэ хүдэлмэри хэхэ байгаад бидэнэр мүнөө болотор миин һуугаа бэшэбди. Кукурузын тарилгые үргэдхэхэ **гэжэ шиидэмсээрээ бидэнэр** набтар башнинуудые, ханалагдаһан траншейнүүд болон нүхэнүүдые **барилгада бэлэдхэл** хэжэ эхилһэн байгаабди. МТС-эй харьяата бүхы табан колхозуудта барилгын модон хүсэд бэлэдхэгдэнхэй. Тэрэшэлэн хоёр мянган **кубометр барилгын шулуун бэлэдхэгдэһэн** байна. Мүнөө 20 гаран нүхэнүүд малтагдажа дүүргэгдэхэеэ байна. 5100 кубометр газарай хүдэлмэри хэгдээ. Сталинай нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозуудта 12 траншей ханалха хананууднь бэлэдхэгдээ. Булганинай нэрэмжэтэ, «Путь Ленина» колхозууд энэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ.

Гэбэшье, **хараалагдаһан силоснэ барилгануудые тон һаяар барижа дүүргэхын тулада** эдэ хэгдэһэн хүдэлмэри үшөөл бага байна. Орооһото культурануудай **тарилга дүүргэхэтэеэ** хамта ойрын үдэрнүүдтэ барилгада ябаһан хүнүүдэй тооe хоёр-гурба дахин олошоруулха. МТС болон колхозуудай хүдэлмэриһөө сүлөө байһан бүхы хүсые, тэрэшэлэн шефскэ **организацинуудай хүсые энэ хүдэлмэридэ хабаадуулха хэрэгтэй.** Силос дараха барилгануудаар **колхозуудые хангаха** хэрэгэй тон шухала байһые мэдэрэн, бидэнэр **иимэ уялгануудые** абанабди:

июнь һарын турша соо 700 тонно силос багтаха нэгэ галерей, 300 тонно силос багтаха 5 набтар башни, 5800 тонно силос багтаха секцинүүдтэй 23 траншей, 9600 тонно силос багтаха ханалагдаһан 65 траншейнүүдые барижа дүүргэхэ;

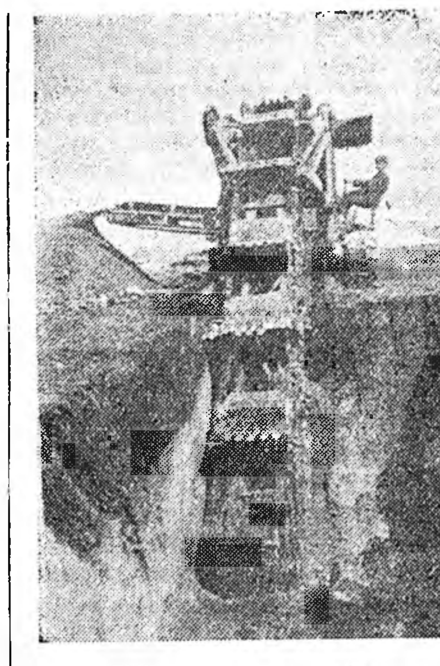
барилгада **дутуу байһан 1600 кубометр шулууе** ойрын үдэрнүүдтэ **бэлэдхэжэ, барилгын газарта зөөжэ** дүүргэхэ;

газарай хүдэлмэрине **гол түлэб МТС-эй техникээр** хэхэ—11500 кубометр газар малтаха, 2000 тонно силос багтаха барилгануудые тракторна бригаднуудай **хүсөөр хэхэ;**

хараалагдаһан эдэ **бүхы хүдэлмэринүүдые** амжалтатайгаар дүүргэхын тулада июниин 5-һаа июлиин 5 болотор силоснэ барилгын һара **соносхонобди.** Колхозууд болон МТС-үүдэй халуун хүдэлмэриин забһар—эгээл таатай энэ һара соо набтар башнинууд, траншейнүүд болон нүхэнүүдые бариха түсэбөө дүүргэхэбди. **Тиихын тулада тарианажалай** бригаданууд болон малажалай хүдэлмэрилэгшэдһөө барилгын бригадануудта олон хүнүүдые нэмэжэ табихабди.

Иимэ уялгануудые абаха зуураа, силоснэ барил**гые түргэнөөр дүүргэхын тулада** манай жэшээгээр **социалистическэ мүрысөөндэ оролсохыетнай** бүхы колхознигуудые, республикын машинно-тракторна станцинууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдые бидэнэр уринабди. Ерэхэ үбэл ниитын малые шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээлээр хангаха хэрэг бидэнэрһээ болохо байна. Тиимэ хадаа ниитын малажалые бүхыдөө саашадань дэбжээхэ, һү, мяха, нооһо, үндэгэ болон бусад продуктнуудые абалга бидэнэрһээ дулдыдаха болоно гээшэ.

Механизаторнууд болон колхознигуудай даалгабаряар гар табигшад: К. Перевалов—МТС-эй директор, А. Братеньков—МТС-эй парторганизациин секретарь, И. Юрченко—главна зоотехник, Я. Ерофеев — «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ, С. Ревенский, П. Иванов, Н. Маковеев—тракторна бригадануудай бригадирнууд, М. Фролов—Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, А. Маковеев — экскаваторщик, Е. Карпов, В. Богомазов — скреперистнүүд, П. Разуваев — МТС-эй зонодохи КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь, Л. Шайдуров — МТС-эй техник-барилгашан.

Украинска ССР. Черкасска областиин Гельмязовска районой Подставска сабшалангай-мелиоративна станци силоснэ барилгануудые бариха хүдэлмэридэнь колхозуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Энэ хабартаа механизаторнууд гол хүдэлмэриһөө сүлөө байһан машинануудаа хэрэглэжэ, колхозуудта хамта 11 мянган кубическэ метр хэмжээтэй силоснэ нүхэнүүд болон траншейнүүдые малтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сабшалангай-мелиоративна станциин экскаваторщик комсомолец Иван Куличевский Гельмязовска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо силоснэ нүхэ малтажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба

Үүр сайгаадүй, үшөө бүүрүүл. Зинаида Темникова унтариһаа түргэхэн бодожо, толгойдоо пулаадаа нэмэрһээр газаашаа гарана. Тунгалаг сэбэрхэн үглөөнэй агаар, ой модоной хоншуухан үнэр Зинаидын нойрые гансата һэргээбэ. Зүүн зүгэй хада уулануудай оройгоор үүрэй толон сайрана. Үнеэдэй хорой тээшэ һаалишан Зинаидын гэшхэлжэ ябахадань, Пелагея Настникова хойноһоонь хүсэжэ ерэмсээрээ мэндэшэлээд:

— Манай колхоздо мүнөөдэр Улаан туг барюулхань гэжэ дуулаа һэн гүш, — гэжэ гэшхэсээ түргэдүүлэн асууна.

—Дуулаа һэмби. Министрнүүдэй Соведэй болон партиин обкомой түлөөлэгшэ ерээ гэлсээ һэн. Тэрэ хүн манайшье фермэдэ ерэжэ болохо.

Тэрэ хоёр һаалишад хөөрэлдэһөөр үнеэдэй хоройдо дүтэлжэ ерэнэ. Энэ үедэ һаалишад абяа шэмээгүйхэн иишэ тиишээ гүйлдэнэ, ууралтаһан, һааһаар һү зөөнэ, хэмжүүлнэ, тушаана.

Тииһээр байтар, үглөөнэй һаалга дүүрэжэ, һаалишад гэр гэртээ тараба. Халта мүлтэ эдеэлээд, хубсаһаа һэлгүүлэмсээрээ һаалишад клуб тээшэ, суглаанда ошоно.

Үглөөгүүр эртэ байбашье һаань, колхозой клуб соо хүн зон олоороо сугларанхай. Колхозой түрүүлэгшэ суглаа нээжэ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, партиин обкомой түлөөлэгшэ нүхэр Даниловта үгэ үгэнэ. 7 һарын туршада үнеэдһээ һү һаалгаар социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн колхозуудые дамжуулгын Улаан тугаар шагнаха тухай Министрнүүдэй Соведэй болон партиин обкомой тогтоолые нүхэр Данилов уншажа үгөө. Һүүлээрнь дамжуулгын Улаан туг «Заветы Ильича» колхоздо барюулжа, ниитынгээ малһаа ашаг шэмэ ехээр абажа шадаһанайнь түлөө колхознигуудые амаршалаад, туйлаһан амжалтануудаа саашадань бүри дээшэлүүлхыень нүхэр Данилов уряалба.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Вильмов, һаалишан Настникова, партийна эхин организациин секретарь Красиков, партиин айкомой МТС-эй зонын секретарь Бурмакин болон бусад харюугай үгэнүүдые хэлээ. Тэдэнэр бүхы арга боломжонуудаа элирүүлжэ, үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхэ, малаа тэжээлээр хүсэд хангаха, кукурузын баян ургаса ургуулха ба зунай үедэ үнеэдээ ногоон конвейерээр эдеэлүүлхэ гэжэ тогтоогоо.

Д. Хилтухин.

КПСС-эй обкомдо

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнуудай, тэрээнэй харьяата хүдөө ажахын артельнүүдэй колхознигуудай хандалга тухай

Силоснэ барилгануудаа саг болзорһоонь урид, шанар һайнтайгаар барижа ба заһабарилжа дүүргэхын тулада социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ республикын бүхы машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд болон колхознигуудые уряалһан Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон тэндэхи колхознигуудай хандалгые КПСС-эй обкомой бюро һайшааба.

Тиигээд, Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон тэндэхи колхознигуудай хандалгые зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхэ гэжэ партиин айкомуудые, МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудай партийна эхин организацинуудые уялгалаа. МТС-үүдэй коллективүүдэй, колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй тодорхой уялга абаха хэрэг эмхидхэхэ, силоснэ барилгануудые бариха, заһабарилха түсэбөө болзорһоонь урид, шанар һайнтайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Силоснэ барилгануудые түргэнөөр дүүргэхэ зорилгоор республика дотор энэ оной июниин 5-һаа июлиин 5 болотор силоснэ барилгануудай һара соносхогдобо. Энэ саг соо колхозууд болон совхозуудай хэмжээ ябуулганууд дотор хараалагдаһан силоснэ барилганууд бүримүһэн дүүргэгдэхэ ёһотой.

Партиин уряагаар колхоз ерэнэ

Парти, правительствын уряагаар колхозуудта хүдэлмэрилхэеэ городой предприятинууд болон эмхи зургаануудһаа хүн зон олоороо хүсөө гаража байна. Мүн урдань колхозой гэшүүд байһан хүнүүд түрэл колхозуудтаа бусана.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо 10 шахуу хүн түрэл колхоздоо бусажа ерээ. Тэдэнэй дундаһаа Даша Гомбоев бараһаа ерэһэн юм. Мүнөө нүхэр Гомбоев колхозой гэшүүн болоод колхозой барилга дээрэ абатаяа сугтаа һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Мүн баһа колхоздо бусажа ерэһэн нүхэд Доржиев, Дондуков, Балданов, Очиров, Лубсанов ба бусад малажал дээрэ, тарианажалай бригаданудта һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Партиин уряагаар городой предприятинуудһаа ерэһэн залуу нүхэд Иван Макаров, Михаил Шипов, Валерий Непомнящих гэгшэд кукуруза тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байна.

К. Доржиев.

Колхозой түрүүлэгшэнэр болохо хүнүүд практикада гараба

Партиин уряада харюусан колхозой хүтэлбэрилэгшэд болохо, хүдөө ажахые хүсэһэн хүнүүд областной партийна һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн 21 үдэрэй курсада һуралсажа гараба. Тиигээд, мүнөө тэдэнэр хүгжэнги ажахытай колхозуудта. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай «Улаан-Оронго», Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» ба бусад колхозуудта ажал хүдэлмэритэйнь танилсахаяа практикада хоёр һарын болзороор гараба.

ПОГРАНИЧНА МТС-тэ

ТРАКТОРНА ТҮРҮҮ БРИГАДАДА

МТС-эй тракторна бригаданудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн һаяхан гаргагдаба. Дүнгүүдэй ёһоор нүхэр Переваловай хүтэлбэрилдэг 4-дэхи тракторна бригадынхид түрүү һуурида гараа.

Мүнөө бригадын гэшүүд МТС-эй дирекци, партийна организациин дамжуулгын Улаан тугые бүхөөр барижа ябана.

КУКУРУЗА ТАРИЛГА

МТС-эй табадахи тракторна бригадын хангадаг Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо кукуруза тарилга амжалтатайгаар ябуулагдажа байна. Кяхта городой студентнэр, предприяти болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд колхоздо элдороо ерэжэ, кукуруза тарилгадань ехэхэн туһаламжа үзүүлээ.

ШАН БАРЮУЛАГДАБА

Үнгэрэгшэ жэлдэ МТС-эй олохон тракторнстнууд газар элдүүрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн, мүн түрхихэ тоһо, заһабарилгын материалнуудые алмаһан юм. Һаяхан МТС-эй бүлэг тракторнстнууд БМАССР-эй Хүдөө ажахын министрын приказаар үнэтэ шангууда хүртэбэ. Жэшээлхэдэ, тракторнстнууд Дондок Батуев, Лука Ганжуров, Николай Корытов гэгшэд тус тустаа 600 түхэриг мүнгэн шан абаһан байна.

МЕХАНИЗАТОРНУУД ӨӨҺЭДТӨӨ ГЭР БАРИНА

Энэ жэлдэ МТС-эй механизаторнууд гүрэнһөө мүнгэ урьһаар абажа, гэрнүүдые барина. Жэшээнь, комбайнер Д. Дансаранов, тракторнстнууд Ц. Тулбуров, Д. Гыгмытов, Б. Аюшеев болон бусад хамта 20 хүн гүрэнһөө мүнгэ урьһаар абаад, өөһэдтөө гэрнүүдые барижа байна.

С. Климов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МТС-эй партийна организациин хүдэлмэрииие һайжаруулха

Орон дотор орооһо таряа үйлэдбэрилгые ойрын жэлнүүдтэ эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгые советскэ арадай үмэнэ парти, правительствымнай табиһаниинь мэдээжэ.

Бичурын МТС-эй партийна эхин организаци, мүн МТС-эй зонын колхозуудай парторганизацинууд партиин табиһан энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө механизаторнууд, болон колхознигуудай дунда эмхидхэлэй, партийно-политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

МТС-эй механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэһэн уряатайгаар республикын механизаторнуудта хандаа һэн. Энэ үүсхэлые МТС-эй партийна организаци эдэбхитэйгээр хүтэлбэрилһэн байна. Тэрэнэй ашаар МТС хабарай полевой хүдэлмэрие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаа.

Машинно-тракторна паркаа заһабарилжа дууһамсаараа МТС-эй парторганизаци механизаторнуудай хүсөөр полевой стануудые бариха гэһэн шэнэ үүсхэл гаргаһан байна. МТС-эй дирекци колхозуудай правлени болон партийна организацинуудтай зүбшэн хэлсээд, дүрбэн тракторна бригадые тус тустаа нэжээд полевой стан бариха гэжэ шиидээ һэн. Эдэ бригадануудай механизаторнууд полевой хүдэлмэриин эхилтэр Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 2, Ждановай ба XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта нэгэ нэгэ полевой стан баряа.

МТС-эй партийна организаци коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдээ үйлэдбэриин шухала участогуудта зүбөөр хубаарилан табиха талаар ехэхэн хүдэлмэри хээ. Жэшээнь, нёдондо жэлдэ тус МТС-тэ найман участково механигууд байһан юм. Теэд тэдэнэй үүргэ, хэхэ хүдэлмэринь ехэнхидээ запасной частьнуудые тракторна бригадануудта абаашалгаар хизаарлагдадаг һэн. Харин тэдэнэр өөһэдынгөө эрдэм ба дүй дүршэл эмхидхэлэй бодото хүдэлмэри дээрэ хэрэглэхэ аргагүйдэдэг байгаа. Тиимэ туладань участково механигуудые үсөөрүүлхэ гэһэн һанамжа ороһон юм. Энэ асуудал түрүүн парторганизациин бюро дээрэ, удаань МТС-эй эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, 8 участково механигай орондо оройдоо 2 механигтай байха, бусад механигуудые тракторна бригадануудай бригадирнуудаар томилхо гэжэ шиидэгдээ һэн. Тиигэжэ мүнөө тракторна бригадануудай хүтэлбэрилгэ нилээд бэхижүүлэгдээ, тэдэнэй 13-ниинь коммунистнууд юм. Кадрнуудые бэхижүүлгээр бэелүүлэгдэһэн хэмжээнүүд хабарай полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдһээ һайн үрэ дүн харуулжа эхилээ. Жэшээнь, урдань участково механик байһан коммунист В. Перелыгинэй хүтэлбэрилдэг 10-дахи тракторна бригада Ждановай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хамагһаа түрүүн тарилга хэжэ эхилээ. Бригадын механизаторнууд эртын тарилтые 10 үдэрэй туршада дүүргэхэ зорилго табяад ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа захалаа һэн. Трактористнууд болон сеяльщигүүд үдэрэйнгөө даалгабарие холо үлүүлэн дүүргэдэг байба. Бригадын гэшүүдэй дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэриие 4 коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна группа хүтэлбэрилдэг байна. Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэһэн хүнүүд тухай «Дайшалхы хуудаһанда», мүн муугаар ажаллаһан, голодоһо гаргаһан механизаторнууд тухай «Колючкада» бэшэгдэдэг байна.

Иимэ партийна группанууд тракторна 5 бригадада эмхидхэгдэнхэй. Бригада бүхэндэ агитаторнууд, «Дайшалхы хуудаһанай» редакторнууд томилогдоһон байна. Тэдэнэр бригадануудай абаһан социалистическэ уялгые дүүргүүлхын түлөө агитационно-ниитын болон эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

МТС-эй механизаторнуудай энэ жэлдэ абаһан уялга ехэхэн юм. Дундa зэргээр гектар бүриһөө 12 центнер орооһо, 25 центнер кукурузын орооһо хуряахаар хараалагдана. МТС-эй зонын колхозууд энэ жэлдэ бүхыдөө 1530 гектарта кукуруза тариханъ. Кукуруза тарилгын звенонуудай ажал түлэг дундаа ябажа байнхай.

Кукуруза тарижа эхилхын урда тээ МТС-эй дэргэдэ таряанажалай болон тракторна бригадануудай бригадирнуудай, мүн звеньеводуудай семинар үнгэргэгдэжэ, кукуруза тарилгын түрүү арга метод тухай хэлэгдэжэ үгтөө. Мүнөө кукуруза ехэнхидээ квадратно-гнездовой аргаар таригдаа.

Колхозой партийна организацинууд партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые колхознигуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулха зуураа, тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгые ударидан хүтэлбэрилнэ. Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци партийно-политическэ хүдэлмэреэ ажахын асуудалнуудтай нягта холбоотойгоор ябуулна. Энээнэй үрэ эли боло харагдана. Колхознигуудай дунда ажалай журам һайжараа, колхознигууд хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг болоо.

Мүн Ждановай, XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинууд хүдэлмэреэ нилээд шэнэдхэн хубилгаа. Партийно-политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэрие бодомжотойгоор түсэблөөд, тэрэ түсэбөө бэелүүлхын түлөө оролдоно. Эдэ парторганизацинууд хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ ябуулха хүдэлмэреэ тодорхойгоор түсэблэнхэй. Агитаторнуудай семинарнуудые үнгэргөөд, тэдэниие шухала участогуудта табиһан байна. Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо парторганизациин үүсхэлээр кукуруза тарилгын комсомольско-залуушуулай 3 звено хүдэлмэрилнэ.

МТС-эй харьяата колхозуудай парторганизацинууд социалистическэ мүрысөө тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг боложо байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци колхознигуудай абаһан уялгаяа хэр зэргээр бэелүүлжэ байһаниинь шалган үзэбэ. Тиигэд 12 хүнһөө бүридэһэн түлөөлэгшэдые Калининай нэрэмжэтэ колхоздо эльгээгээ. Эдэ хоёр колхозууд хоорондоо мүрысэдэг юм. Калининайхид айлшадаа хүндэтэйгөөр угтажа, өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриин дүй дүршэлые харуулба. Эсэстэнь айлшад калининайхидые өөһэдынгөө колхоздо уриһан байна. Мүн Кировэй, XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинууд хоорондоо иимэ харилсан шалгалга эмхидхэнэ.

Энэ жэлдэ колхозуудай парторганизацинууд ямар культурануудые хаана тариха, тракторна бригадануудые сезонно хүдэлмэришэдөөр хангаха асуудалнуудта ехэ анхарала хандуулһан байна. Юуб гэхэдэ, шэнэ ёһоор түсэблэлгэ хадаа колхознигуудай өөһэдынь үүсхэл оролдолгые бадаргана бшуу. Тарилгын эхилхэһээ холо урид бригадир бүхэн хаана, ямар культура тарихаяа һайн мэдэдэг байгаа. Тиимэһээ тэдэнэр хаана, юу хэхэеэ уридшалан мэдэжэ, тэрээндэ һайнаар бэлэдхэдэг болоо. Энээнэй ашаар саашанхи ажал хүдэлмэри урагшатайгаар ябадаг болонхой.

МТС-эй харьяата колхозуудта эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриин нилээд һайжарһаниие тэмдэглэхэтээ хамта, бии байгаа горьтойхон дутагдалнуудые хэлэхэ хэрэгтэй. Тарилга дээрэ ябагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөөл муугаар ябуулагдана, зарим агитаторнууд уялгаяа дүүргэнэгүй. Колхозуудта полевой станууд муугаар түхеэрэгдэһэн байна.

Эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэй.

Р. Митропольский,
КПСС-эй Бичурын айкомой секретарь.

Украинска ССР. Закарпатска областиин Ужгородско районой Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон П. И. Дойко үнгэрэгшэ жэлдэ нарин нооһотой хонидые үсхэбэрилгэдөө һайн амжалтануудые туйлаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 163 хурьгадые абажа түлжүүлһэн байна. Тэрэнэй хаража байдаг отарын хонин бүриһөө дунда зэргээр 5,1 килограмм нооһон хайшалагдаа. Түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө хонишондо ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 27 хурьгад, 2 мянган түхэриг мүнгэн үгтөө. Энэ жэлдэ тэрэ даажа байһан 229 хонидһоон 307 хурьга абаад байна. Зундаа олон хонид хэнзэлхэ юм.

П. И. Дойко Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша боложо хоёрдохёо баталагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон П. И. Дойко хонидоо адуулжа ябана. **ТАСС-эй фотохронико.**

Хонидой нооһо хайшалалга

Нооһо хайшалжа захалба

КЫРЕН. **(Телефоноор абтаба).** Кыренэй МТС-эй харьяата «Путь Ленина» колхоз майн 26-да хонидойнгоо нооһо хайшалжа захалаа. Даба Цыреновэй хүтэлбэрилдэг 3—4 отаратай хонинной-товарна фермэ Һабарнууд гэжэ нютагта байрладаг юм. Тэндэхи фермын хонишон Боржомовагай харууһалдаг хонидой отарада Кыренэй МТС-эй электрохайшалалгын агрегат хүдэлмэрилжэ эхилээ. Агрегадай машинистаар Владимир Ардаев ажаллана. Һаяын үдэрнүүдтэ нооһо хайшалалга Кыренэй МТС-эй харьяата колхозуудта жэгдэрэн эхилхэнь.

Б. Бадмаев, «Путь Ленина» колхозой бухгалтер.

Эрхим нооһо гүрэндөө

Кяхтын МТС-эй харьяата колхозуудай олонхинь хонидой нооһо түүбэрилэн хайшалжа эхилбэ.

МТС-эй нооһо хайшалалгын гурбан электроагрегат Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлгэгдэжэ байна. Отара бүриин хонинной нооһо хайшалхын тула агрегадуудай маршрут уридшалан табигданхай. Энэ колхозой Цыдендамбаевай, Урусовай харууһалдаг отарануудта 1000 гаран хонинной нооһон хайшалагдажа, гүрэндэ түрүүшын 1443 килограмм, тэрэ тоодо 589 килограмм нарибтар нооһон тушаагдаба.

А. Александров.

Шамдаха хэрэгтэй

Энэ жэлдэ Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй харьяата колхозуудта 12 мянга гаран хонинной нооһон электромеханическа агрегадаар хайшалагдаха юм.

Гэбэшье, мүнөө зарим колхозуудай хонидой нооһон хайшалагдахаар болоод, гуужажа, гээгдэжэ байна. Хэды тиимэ болобошье, эндэхи зарим колхозууд хонидой нооһо хайшалалгые бэлэдхэл муутайгаар угтана. Гээгдэһэн нооһо суглуулха, хайшалагдаха болоһон хонидой нооһые түүбэрилэн хайшалха хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Амгалантын отарын хонидой нооһон илангаяа ехээр гээгдэнэ. Гээгдэһэн нооһониинь суглуулагданагүй.

Ю. Дагбаев.

Түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлгэдэ һаад ушаруулна

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой Углуу ба Орхойто нютагуудта байрлаһан хүршэ һүнэй-товарна фермэнүүд хоорондоо мүрысэнэ. Энэ хоёр фермэ тон адлихан байдалтай аад, хоёр ондоогоор ажаллана.

—Яахадаа бага һү һаанабта,—гэжэ Орхойтын фермын һаалишан Д. Чимитдоржиеваһаа асуухада иимэ харюу үгэбэ:

— Нэгэдэхеэр, манай фермын үнеэд тугалаа хүхүүлжэ һаалгадаг, хоёрдохёор, һүнэй тоһолигынь тон бага. Юуб гэхэдэ, тугалнууд үнеэдэйнгээ эгээл тоһолиг ехэтэй һү хүхэжэрхинэ. Нэгэ үдэр бүхы үнеэдээ тугалдань хүхүүлэнгүй һаагаад туршаабди. Тиихэдээ би даажа байһан үнеэдһээ 20 литр һү һаадаг байгаа һаа, тэрэ үдэр 52 литр һааһан байнаб. Теэд саашадаа үнеэдээ ходо иимээр һааха гэһэмнай фермые даагша Цырендоржиев хорёо һэн. Харин Углуугай фермынхид энэ түрүү арга хэрэглэжэ, үнеэдһээ ехэ һү һаана. Мүн энэ хүршэ фермымнай тугалнуудньe тобир тарган юм гэжэ дуулагшаб.

Энэ хоёр фермын ажалай дүнгүүдые харахада. Углуугай фермэ түрүү арга хэрэглэжэ эхилһэнһээ хойшо ехэ һү һаадаг болоһон байна. Харин Орхойтын фермэдэ түрүү арга хэрэглэгдээгүй дээрэһээ үнеэд һү багатай байна. Һаалишадай түрүү арга хэрэглэхэдэнь, тэрэниие болюулха, үнеэднай намар болоходо шэргэнэ аа гү гэжэ айха ябадал фермые даагшанарай зүгһөө үзэгдэнэ, теэд зооветеринарна мэргэжэлтэд энээн тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй. Тэрэшэлэн үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха арга хэрэглэгдэнэгүй.

—Манай колхоз жэл бүри олон гектар хартаабха, капуста таридаг. Теэд ургаһан хартаабха, капустаяа хуряажа дииилэнгүй орхидог байна. Тэрэ хартаабха, капуста хуряагаад, малдаа буйлуулан эдюулээ һаа, ашаг шэмэнь дээшэлхэ һэн. Гэбэшье, колхозой правлени энэ дутуу дундые усадхахын түлөө оролдоногүй, —гэжэ малшад хэлэдэг байна.

Ш. Дугаров.

Барилгашадай амжалта

Нүхэр Жамбаловай хүтэлбэрилдэг барилгын бригада Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (Түнхэн) соогоо ажалайнгаа амжалтаар суурхана. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада хабарай эхилхэһээ хойшо тугалай байра, малшадай байха 2 гэр һайнаар барижа дүүргээ.

Мүнөө бригадынхид 200 толгой хонинной багтаха типовой байра барижа эхилээ.

С. Андыков.

ОРОДОЙ ТҮРҮҮШЫН РЕВОЛЮЦИИН ҮЕДЭ БОЛЬШЕВИГҮҮДЭЙ ТАБИҺАН АГРАРНА ПРОГРАММА

Хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро байгуулагдажа, бэхижэһэн хүдэлмэришэн ангиин ба ажалша таряашадай агуу ехэ холбоо барисаан хадаа советскэ арадай туйлаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтын тон шухала арга нүхэсэл болоно.

Энэ эбдэршэгүй холбоо барисаа байгуулха тухай һургаал агууехэ Ленинэй зохёоһон марксистска партиин аграрна программа соо 50 гаран жэлэй саана заагдаһан байна. Аграрна программа хадаа пролетариадай диктатурые тогтоохын түлөө, капитализмые бүримүһэн усадхахын түлөө, социализмын ба коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй ниитэ программын бүридэһэн нэгэ хубинь болоно. Хаанта засагые унагааха, помещигүүдэй ба капиталистнуудай эзэрхэлгые усадхаха гол арга болохо хүдэлмэришэн ангиин ба ажалша таряашадай холбоо барисаае бэхижүүлгэдэ ленинскэ аграрна программа шухала үүргэ дүүргэһэн байгаа.

Капитализмын хүгжэһэн болобошье, Россида XIX зуун жэлэй эсэстэ крепостной байгуулалтын үлэгдэлнүүд бии байһан юм. Помещигүүдэй газар ехээр эзэмдэлгэ крепостной үлэгдэлнүүдэй дунда гол һуури эзэлжэ байгаа.

Крепостной эрхые болюулһанай һүүлээр (1861 оной реформын һүүлээр) Европейскэ Россин 30 мянган помещигүүд 70 миллион десятина газар эзэлжэ үргэлжэлһөөр байгаа. Тиихэдэ, таряашадай 10,5 миллион үрхэтэ айлнууд 75 миллион десятина газартай байһан юм. Нэгэ помещигэй бүлэ нэгэ таряашанай бүлэтэй сасуулхада 320 дахин ехэ газартай байгаа. Багахан хэһэг «эльһэн» газарай түлөө 2 миллиард шахуу түхэриг алтаар түлэхыень таряашадые баалдаг һэн.

Газар эдлэһэнэй, бэлшээри, сабшалан, уһа хэрэглэһэнэй түлөө, таряашад помещигүүдтэ хүдэлмэри хэдэг, газарыень элдүүрилжэ үгэдэг хэбээрээ байгаа. Помещигүүдэй сабшалан дээрэһээ өөртөө сабшахадаа таряашад хуряаһан үбһэнэйнгөө арбанай юһэн хубииень помещигтэ үгэдэг һэн. Энээнһээ шалтагаалан, ороной хүн зоной зургаанай табан хуби шахууиь болоһон таряашад үгытэй ядуугаар ажаһуудаг һэн. Эгээл иимэ эрхэ байдалһаа газарай түлөө таряашадай тэмсэл дэлгэрһэн юм.

Хаанта засагай полицейскэ хархис аашануудай хажуугаар, помещигүүдэй, капиталистическэ ба национальна дарлалта арад олониитын байдалые тэсэхын аргагүй болгобо. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан, Россида XX зуун жэлэй эхеэр буржуазно-демократическа революциин заатагүй болохонь тодорбо. Хаанта засагые унагааха, демократическа республика тогтоохо, помещигүүдэй ангиие ба крепостническа ёһоор газар эзэлэлгые усадхаха гээшэ энэ революциин гол зорилгонь болоһон юм.

Революциин түрүүшын, буржуазно-демократическа шатада, Коммунистическэ парти хадаа хаанда ба помещигүүдтэ эсэргүү, буржуазно-демократическа революциин илалтын түлөө, либеральна буржуазие нейтральна байлган, бүхы таряашадтай хамтадаа тэмсэхэ гэһэн өөрынгөө түрүүшын стратегическэ лозунг табиһан байна.

Тиимэһээ, партиин программа зохёоходоо, Ленин тэрэнэй аграрна хубида онсо анхарал хандуулба. Таряашадай үшөө дутуугаар хүгжэһэн хүдэлөөнэй оршон байдалда тодорхой хэмжээ болгон «таһалагдаһан газарнуудые» таряашадта бусаан үгэхэ гэһэн эрилтэ партиин II съезд дээрэ абтаһан ленинскэ аграрна программа соо табигдаба. Гэхэ зуура, буржуазно-демократическа революцида марксистска партиин аграрна программын эгээн шухала зүйлынь газарые национализацилха гэһэн эрилтэ мүн гэжэ Ленин тэмдэглэдэг байгаа.

Удаа тээнь, тэмсэлэй условинуудай хубилһантай зохилдуулан, революционно таряашадай эрилтэнүүдые хараадаа абажа, РСДРП-гэй III съезд хадаа помещигүүдэй, һангай, сүмэнүүдэй, монастырьнуудай, бүхы газарнуудые хуряан абаха гэһэн ленинскэ резолюциие баталан абаба.

Помещигүүдэй газарнуудые хуряан абаха гэһэн лозунг таряашадай революционно үүсхэлые бадаруулба. Тэдэнэр помещигүүдэй газарнуудые эзэлдэг, олон нютагуудта таряашадай революционно комитедүүдые байгуулдаг һэн.

Ородой түрүүшын революциин үедэ В. И. Ленин буржуазно-демократическа революциие социалистическэ революци болгон бадаруулха гэһэн шэнэ теори зохёобо. Бүхы буржуазида эсэргүүсэн гансаараа тэмсэһэн пролетариат бэшэ, харин пролетаринууд шахуу олониитые, олон миллион ажалша таряашадые союзнигууд болгоһон пролетариат социалистическэ революциие хэхэ гэжэ ленинскэ шэнэ теори хараалаа һэн.

IV (нэгэдэлгын) съездын урда тээ Ленинэй зохёоһон большевигүүдэй аграрна программа хадаа гүрэн доторхи бүхы газарые национализацилха гэһэн эрилтые гол пункт болгоһон юм. Иимэ шухала хэмжээн буржуазно-демократическа революциин илалтаар дүүргэлгые хангаха юм гэжэ Ленин тодорхойлбо. Помещигүүдэй газар эзэрхэлгые үгы хэхын, хуряагдан абтаһан газарые мэдэлдээ болото дээрэнь абахын тула таряашадай революционно комитедүүдые байгуулха гэжэ хараалагдаба.

Газарые национализацилга хадаа дунда зуун жэлнүүдтэ байһан гуримаар газартаряалан эрхилэлгые бүрин зайсуулха арга байхаһаа гадна, капитализмын үедэ газартаряалан эрхилхэ эгээн эрхим арга мүн гэжэ Ленин зааһан юм. Газарые үмсын зөөри болгодог ябадалые үгы хэжэ, газарые национализацилга хадаа үмсэдөө газартай байха эрхэ олохын түлөө газар эзэлэгшэдтэ мүнгэ түлэхэ ябадалһаа таряашадые сүлөөлдэг, газар худалдан абалгада мүнгэ зөөри гаргашалангүйгөөр ажахыгаа эмхидхэхэ эрхэ тэдээндэ олгодог байна.

Социалистическэ революциин үедэ революционно тэмсэл ябуулхын тула эгээн зохистой услови бэлэдхэдэг ушарһаань, газарые национализацилха гэжэ хүдэлмэришэн анги ба тэрэнэй парти гол түлэб оролдоһон байна. Газарые национализацилга хадаа багахан газартаа жэжэ таряашанай һанаагаа ехээр татагдадаг байһаниие эбдэһэн, социалистическэ революцида ажалша таряашадые пролетариадай талада татан оруулхадань партида туһалһан байна. Аграрна асуудалые реформын ёһоор шиидхэхэ, баян шадалтай таряашадта буулта хэхэ аргаар помещигүүдтэй эбсэхэ гэжэ оролдоһон буржуазна ба жэжэ буржуазна партинуудта (кадедүүдтэ, эсернүүдтэ, меньшевигүүдтэ) эсэргүүсэн тэмсэжэ, большевигүүд ородой түрүүшын революциин үедэ өөһэдынгөө аграрна программа зохёогоо.

Ленинскэ аграрна программа хадаа хаанта засагта ба помещигүүдтэ эсэргүүсэн, газарай, эдихэ юумэнэй, эрхэ сүлөөгэй түлөө хүдэлмэришэн ангитай хамтадаа, тэрэнэй хүтэлбэри доро тэмсэхэ гэжэ олон миллион таряашадые уряалһан дайшалхы, революционно программа байгаа.

Контрреволюционно кадедүүдые амяарлан холодхолго, жэжэ буржуазна партинуудые элишэлэн элирүүлгэ, демократическа хүсэнүүдые нягтаруулан жагсаалга хадаа хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаае бэхижүүлхэ, буржуазно-демократическа революцида пролетариадай хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэлгэ хангаха аргые большевистскэ партида олгобо.

Россида болоһон революционно событинуудай саашанхи хүгжэлтэ Коммунистическэ партиин аграрна программын ба аграрна политикын зүб байһаниие гэршэлэн харуулаа. Гансахан хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро, хаанта засагта, помещигүүдтэ ба капиталистнуудта эсэргүүсэн баатарлигаар тэмсэжэ, олон тоото ажалша таряашад газар ба эрхэ сүлөө абаһан юм.

Нэгэшье буржуазна революци ажалша таряашадта ашатай туһатайгаар газарай асуудал шиидхээгүй юм. Тиихэдэ имагтал Россида болоһон социалистическэ революци лэ ажалша таряашадта ехэ ашагтай байхаар газарай асуудалые шиидхээ. Тэдэнэр помещигүүдэй, һангай ,сүмын 150 миллион гаран десятина газар түлөөһэгүйгөөр абаа, помещигүүдтэ жэл бүри 700 миллион шахуу түхэриг алтаар түлэлгэһөө сүлөөлэгдөө.

Газарые национализацилха талаар 1905—1907 онуудай революциин үедэ табигдаһан ленинскэ үзэл сурталь имагтал Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр газарые социалистическээр национализацилһанай ашаар бэелүүлэгдэһэн байна.

Газарые социалистическээр национализацилга үмсэдөө үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэй байлгада шанга сохилто хэһэн, өөрынгөө багахан хэһэг газартаа жэжэ таряашанай богоол шэнгеэр аһалдажа байлгада эсэс табиһан, ороние индустриализацилха ябадал ехээр хүнгэдхэһэн байна. Пролетариадай диктатурые дайшалан абаһанай һүүлээр, деревниие социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгалга хадаа Ленинэй кооперативна түсэбөөр зэбсэглэгдэһэн Коммунистическэ партиин аграрна программын шухала зүйлынь болоо һэн. Социалистическэ хүдөө ажахы жэжэ буржуазна, мүн томо капиталистическэ хүдөө ажахыда орходоо хэмжээлэшэгүй ехэ булюу хүсэтэй байна.

Колхозно байгуулалта деревнидэ үгытэй ядуу байдалые, үгырэн хооһоролгые, таряашадай үгытэй баян боложо хубааралгые, шодарган баяшуулай дарлалтые үгы хэбэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ, колхозно таряашадай материальна ажана байдалые ба культурые дээшэлүүлхэ хизааргүй ехэ арга боломжонуудые нээбэ. Бурят-Монголой хүдөө ажахы хадаа механизированнэ томо социалистическэ хүдөө ажахын жэшээ болоно. Республика дотор 248 колхоз, 3 совхоз эмхидхэгдээ, 38 машинно-тракторна станци байгуулагдаа. Колхозуудай поли дээрэ 4175 трактор (15-хүсэнэй), орооһоной 1046 комбайн ба хүдөө ажахын олон бусад машинанууд хүдэлмэрилнэ. Республикын колхозууд түргэнөөр электричествотэй болгогдоно.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй тогтоолнуудаар зоригжуулагдаһан хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта ба совхозуудта орооһо таряа ехээр ургуулха, ниитынгээ мал ажалые хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые улам ехэ болгохо тэжээлэй бата бэхи база байгуулха зорилгоор шэнэ шэнэ резервнүүдые олоно.

Ороной түрүү колхозуудай ба МТС-үүдэй үүсхэлээр, Бурят-Монголой колхознигууд болон механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй даалгабаринуудые 2—3 жэл соо дүүргэхэ гэһэн уялгануудые абана.

Коммунизм байгуулха зорилгоор хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй түүхэтэ тогтоолнууд, мүн партиин ба правительствын бүхы хэмжээ ябуулганууд хадаа ородой түрүүшын революциин үедэ зохёогдоһон ленинскэ аграрна программаһаа эшэ үндэһэтэй, манай партиин аграрна политикын саг үргэлжын хүгжэлтэ мүн. Эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ хадаа советскэ байгуулалтын эбдэршэгүй үндэһэ һуури—хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ байна.

И. БАТУДАЕВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

Городойхид силоснэ барилгадань колхозуудта туһална

Кяхта городой болон аймагай едприятинуудай, һургуулинуудай, ганизацинуудай коллективүүд пар- ии Центральна Комитедэй январ- а Пленумэй табиһан зорилгые азорһоонь урид дүүргэхэ хэрэг- нь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэг- эдтэ туһалха гэжэ шиидэһэн байна. үнөө тэдэнэр колхозуудай силоснэ рилганууудта туһалалсана.

Аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэг- эд абаһан уялгаяа бодотоор елүүлжэ эхилээ. Энэ коллектив д бүридөө 100 тонныи багтаамжа- й силоснэ 4 траншей Маленковой рэмжэтэ колхоздо барижа үгэхэ н. Партийна болон профсоюзна ганизацинуудайнгаа үүсхэлээр эн- хид колхоздо хэдэ дахин өөроо гаража барилгын шулуу лэдхэһэн, нүхэ малтаһан байна. Харгын эксплуатационно участо- й хүдэлмэришэд болон албахааг- д энэ колхозой силоснэ барилгада баадалсана. Тэдэнэр 160 кубометр рилгын модо, 15 кубометр шулуу лэбэ. Тэрэшэлэн гүрэнэй банкын деленини, гуталай фабрикын, Куй- шевай нэрэмжэтэ олзоборилгын телини, республиканска культур- тэгээрэлэй һургуулиин, хүдөө ахын техникумэй болон бусад едприятинуудай, организацинуу- й коллективүүд шефтээ абаһан лхозуудайнгаа силоснэ барилга- удые хэлсэнэ.

Силоснэ барилгануудые түргэдхэ- н, энэ шухала хэмжээ-ябуулгые тэргэлгэдэ арад зониие олоор ха- адуулхын тула ниитын воскресни- уд эмхидхэгдэнэ. Һүүлшын воск- снигтэ 450 хүн хабаадалсажа, тэ- нэр шулуу бэлэдхэлсээ, зөөлсөө, лоснэ нүхэнүүдые малталсаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ба- гдажа байһан силоснэ барилга-нуудта шефскэ организацинуудайнь 150 шахуу хүдэлмэришэд болон албахаагшад хабаадалсаа. Нёдондо Қиран гэжэ газарта шлакобетоноор баригдаһан үхэрэй байрын дэргэдэ Кяхта городой коммунальна ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэд 100 тонныи силоснэ траншей барижа эхилээ. Горкомхозой хүдэлмэрилэгшэд нэгэ үдэр соо траншейн нүхэн сооһоо 100 кубометр шорой гаргаһан, 20 кубометр шулуу бэлдэһэн байха юм. Тэрэ үдэр Бурмонторгын отделениин, медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд болон бусад эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилөө.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо шефскэ найман организацинуудайнь коллективүүд гараһан байна. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хүдөө ажахын техникумэй студентнэр, городской пекарниин хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад, Наушка поселкын түмэрзамшад силоснэ барилга хэлсэнэ. Техникумэй студентнэр, пекарниин хүдэлмэрилэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилбэ.

Гэхэтэй хамта, зарим предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд шефтээ абаһан колхозуудайнгаа силоснэ барилгануудта туһалнагүй.

Аймагай промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэриие дүүргэхэ талаар колхозуудай хэмжээ-ябуулганууд дотороо хараалһан силоснэ барилгын хүдэлмэринүүдые болзор сооньдүүргэхын түлөө Габшейн МТС-эй механизаторнууд болон колхозниигуудай жэшээгээр хүдэлмэрилхэ ёһотой.

Б. Бадмаев.

Заиграйн аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 270 гектарта кукуруза тариба. Кукуруза тарихатай хамта силоснэ барилга эхилээ. 1100 тонно силосэй орохо траншейн нүхэн малтагдаад, ханалагдажа байна. Гадна, 700 тонно силосэй орохо траншейн нүхэн малтагдажа захалба. Энэ ажал ехэтэй хүдэлмэриие колхозой шеф Челутайн леспромхоз механизмаар бүтээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 700 тонно силосэй орохо траншейн нүхэн экскаватор бульдозер хоёроор малтагдажа байна.

А. Мантаевай фото.

КУКУРУЗЫНГАА ГАЗАРЫЕ ЗӨӨЛЭХЭНӨӨР, БУРТАГ ҮБҺЭГҮЙГӨӨР БАЙЛГАХА

Тарилга харууһалагдажа захалба

ТУРУНТАЕВО. (Телефоноор абтаба). **Прибайкальска аймагай колхозууд Итанцын МТС-эй механизаторнуудай туһаламжатайгаар кукурузын тарилгые майн 29-дэ дүүргээ. Аймаг соо кукурузын тарилга богони болзорто, гол түлэб арбаад хоног соо дүүргэгдэһэн байна. Мүнөө зарим колхозууд кукурузын эшэнүүдэй гарахын урда тээ хатуурһан хүрьһэтэй газарнуудые хүнгэн борнойгоор элдүүрилжэ захалаа. Жэшээлхэдэ, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын 40 гектар газар борнойлогдоод байна.**

«Заветы Ильича» колхоздо май һарын тэн багаар таригдаһан кукуруза нэгэ жэгдээр ургажа байна. Мүнөө квадрадууд мэдэгдэхээр болоо. Энэ зундаа ряд хоорондын элдүүрилгэ механизмын хүсөөр хэдэн дахин хэгдэхэ юм.

А. Шапошников.

1375 гектарта тарибабди

БОРЬЕО. (Телефоноор абтаба). **Хонидтоо үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилгоор манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд энэ хабартаа хамта 1375 гектар газарта кукуруза тариба. Энэ газарай 675 гектарһаань эдеэшэнтэһэн буурсагууд болон силостэ оруулагдаха ногоон хуряагдаха юм. Үлөөшэ 700 гектар кукурузын ургажа байха үедэнь сабшажа, хонидто ногоон тэжээл болгон эдюулэгдэхэ байна. Түрүүшын үдэрнүүдтэ таригдаһан полинууд дээрэ кукурузын эшэнүүд газараа харбан гаража захалаа.**

М. Мельников,
племенной хонидой Боргойн совхозой директор.

Ургаса жэгдэрэн гараба

Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата Молотовой нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэл 300 гектар талмайда кукуруза таряа. Тиин майн 13-да таригдаһан 50-яад гектар кукурузын полидо ургаса жэгдэрэн гараа. Эндэ газарай хүрьһэнэй шиниг нойто һайнтай, **эрхимээр элдүүрилэгдэһэн дээрэһээ кукуруза һайнаар ургажа байна. Һаяын үдэрнүүдтэ кукурузын полинуудта газарай хүрьһэ элдүүрилжэ эхилхэнь.**

Ф. Хандархаев.

Кукуруза тариһан газараа борнойлно

КЯХТА. **(Телефоноор абтаба).** Погранична МТС-эй түрүү бригадануудай нэгэн болоһон нүхэр Самойловой хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид Калининай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ аймаг соогоо түрүүлжэ кукуруза тариһан газарые борнойлжо захалаа һэн. Бригадын тракторист нүхэр Никеляев «ХТЗ-7» маркын трактораар үдэр соо 20 гектар хүрэтэр газар борнойлно. Мүнөө энэ бригадынхид Пригород гэжэ нютагтахи 70 гектар газарые борнойлжо захалба. Эндэхи полиие 2—3 хоног соо борнойлжо дүүргэхэбди гэжэ механизаторнууд мэдүүлнэ.

Энэ колхоздо май һарын 12—15-наар таригдаһан кукурузын эшэнүүд газар дээрээ гараад, квадрадууд болон жэгдээр ургажа байна. Кукурузын эшэнүүдэй үшөө нэгэ бага үндэр болохолоор лэ шэнгэрүүлхэ хүдэлмэри хэхээр хараалагдана. Нүхэн бүхэндэ 2—2 эшэнүүд үлөөгдэхэ юм. Кукуруза ургуулха звеногойхид энэ хүдэлмэри яажа үнгэргэхэ тухай заабаринуудтай танилсажа байнхай.

С. Михайлов.

Баян ургасын түлөө

ИВОЛГА. **(Телефоноор абтаба).** Энэ жэлдэ Иволгын МТС-эй харьяата колхозууд хэдэн зуун гектарта кукуруза тариба. Колхозниигууд болон механизаторнууд тарилга дүүргэхэтээ хамта түрүүшын үдэрнүүдтэ таригдаһан полинуудтаа борнойлго хэжэ захалаа. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо кукурузын эшэнүүдэй гарахын урда тээ газарыень зөөлэрүүлхэ, шииг нойто бариха зорилгоор борнойлго хэгдэжэ байна. Трактористнууд Петр Дружинин, Даба Аюшеев гэгшэд «ХТЗ-7» маркын пропашной трактораар үдэр бүри 30 гектар хүрэтэр газар борнойлно.

Энэ колхоздо майн арбаадаар таригдаһан кукуруза ургажа, эшэнүүдынь газар дээрээ жэгдэрэн бултайжа гараба. Колхозниигууд кукурузын нүхэн бүхэдэ хоёр-хоёр эшэ үлөөжэ, шэнгэрүүлхэ хүдэлмэридөө бэлэдхэжэ байнхай.

Мүн тэрэшэлэн эндэхи Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «1-ое Мая» колхозуудта кукурузын эшэнүүдэй ургахын урда тээ полинууд борнойлогдожо захалба.

З. Лубсанова.

Сатирын булан

„Тохир хургата" тухай

Хүндэтэ редакци! Дуулаад этигэжэ ядан, шэхэнэйнгээ хойно һабардамаар нэгэ баримта тухай танай газетын «Сатирын буланда» бэшэнгүй байжа болохоёо болёод байна. Заиграйн аймагай Курбын МТС-эй арбадахи тракторна бригадын «Беларусь» маркын трактораар «Улаан-Эрхирэг» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байдаг тракторист Владимир Душкин «тохир хургаяа» амаһаа холодуулжа шадахаяа болишоод, тэрээнһээнь тодхортожо, колхозой ажал хохидожо байна. Душкинай «тохир хурган» шэнэхэн шарбуунсануудые, четушкатай шэнгэн харые догоодожол, догоодожол байдаг болошоо.

Сэхэ руунь хэлэхэдэ, Владимир Душкин хэтэрхэй ехээр, дура зоргоороо аашална. Тэрэ хадаа хүнүүдэй бууса шадарай газарые МТС-эй трактораар хахалжа, өөртөө хэмгүй ехээр олзо оруулжа, МТС-ые, колхозые ехээр хохидуулжа байна. Гансахан һүүлэй неделиин туршa соо Душкин Хүдөө ажахын министерствын автобазын (директорынь И. И. Малышев) хүдэлмэрилэгшэдтэ 3,5 гектар газар хахалжа, соото бүриин 3 түхэриг гэхэ гү, али 1050 түхэриг абаһан байна. Гадна Евдокимов, Васильев, Войтович ба бусад колхозниигуудта газар хахалжа, четушкануудые һайса гудамхяа юм.

Майн 28-най һүни колхозница Лодоновагай газар хахалжа хоноод, үглөөдэрынь колхозой поли дээрэ просо тарихаяа үдэрэй 11 часта арай гэжэ гараа.

МТС-эй агрономууд, тракторна бригадын бригадир нүхэр Родионов «тохир хургатын» хажуугаар нюдөө аняад, шэхээ бүглөөд гарана. Хайшаахан жэгтэй юм гээшэб?

Р. Рыгзенов.

—Архи гү, мүнгэн гү—хамаагүй даа,
Амтатай, шэмэтэй үргэлнүүд даа!
Асаржал, үгэжэл байгыт даа,
«Алез!» гэхэһээ арсахагүйб даа.

Харанхы боломсоор газарытнай
Хахалаад, элдээд үгэхэб даа.
МТС-тээ трактор гамтайш һаа
Минии гар соо гамгүй даа.

Ф. Балдаевай зураг,
Ш. Нимбуевай шүлэг.

Юу бодожо байнаб?

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Бичурын аймагай «Коммунизм» колхозой гурбадахи бригада малайнгаа байрануудые заһабарилнагүй. 1954 оной зун тус бригадын мал зуһаланда гарангүй, үбэлжөөндөө зуһаһан юм. Юундэ зуһаландаа зөөгөөгүйбта гэжэ асуухада, «зунай бэлшээридэ ногоон ургаагүй, малай эдихэ ногоон үгы» гэжэ шалтаг баридаг байгаа. Энэнь тиимэ бэшэ, харин малай зуһаха газарта нэгэшье таарамжатай хорёо хашаа баригдаагүй. Малшадай һууха гэрнүүд үнинэй заһабарилагдаагүй, зундаа ехээр дуһаалдаг юм.

Малшадтаншье, харууһалжа байһан малданшье таарамжатай зуһалангуудые колхоз бэлэдхээгүй. Мүнөө зун болобошье үбэлжөөндөө зуһахаяа байна.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци хэмжээ абахаяа яана гээшэб?

Д. Гомбоев.
Б. Шулунов.

БАРХАН уулын хормойдо

3. ҮРЭЖЭЛТЭ БАЯН НУГАДА

Курумканай аймагай центрһээ автомашинада һуугаад, Баргажан мүрэниие зубшан зүүлжээ час шахуу яабадхихада, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нуга, голнууд эхилнэ. Эндэһээ сааша хорёод километр газар үргэлжэ хуи сагаан хуһа, хондоонарһа модотой шэбэр, шугынууд дайралдана.

Удаашьсгүй харгымнай хуурай мэр дарагдаһан Аллаа голой эдэ тулажа ерэбэ.

Тэрэ голой саада тээ шэнээр багдажа байһан тус колхозой центр хүрэхэдэ эгээн түрүүн барилгын хүдэлмэри хаа хаанагүй харагдана.

Колхозой правлениидэ орожо, ажал хэрэгээрнь һонирхоходо, партийна эхин организациин секретарь Дашидондок Бураевич Шагдарон тэлиингээ туйлаһан зарим тэды амжалтые хөөрэжэ үгэбэ.

—Нёдондо жэл колхознай 2 миллион 480 мянган түхэригэй олзо доолоо. Тэрэмнай бүхыдөө тоонойн ажалһаа ороһон байна. Гансахан хониной-товарна фермэһээ 507 мянган түхэригэй олзо ороо. Мүнөө жэлнимнай 17 мянган хонид бүхыдөө нарин ба нарибтар нооһотой болохой. Мүн колхоздомнай симментальска үүлтэрэй үнеэдэй фермэ бии. Мүнөө тэрэ фермын һууриндаа ёһотой гоё тосхон бии боложо байна гэбэ.

—Теэд тэрэ малаа тэжээлээр хэр зэргэ хангана гээшэбта?—гэхэдэ.

—Үшөөл энэ хэрэгнай мүнөө зэргэ муухан байна, тиигэшье партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, малай тэжээлые дүүрэн хүрэхөөр бэлэдхэжэ байнабди гэжэ партийна организациин секретарь хэлэбэ.

—Манайшье колхоздо республикын эрхим луговодуудһаа дутахагүй бэрхэ, оролдосотой, дүй дүршэл ехэтэй луговодууд олон байха. Луговодческо бригададамнай 14 хүн хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда үбгэжөөлшье, залуушье хүнүүд байха. Энэ бригадынхидай оролдолгын ашаар уһалагдадаг сабшалангай талмай 1952 ондо 1925 гектар байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 2490 гектар болоо. Тэрэшэлэн гурбан жэлэй саада тээ уһалагдадаг сабшалангай гектар бүриһөө 14 центнер үбһэ абадаг һаа, 1954 ондо 17 центнер абаһан байна. Партиин уряагаар колхоздо ерэһэн, түрүүндээ аймагай Соведэй культурын таһагые даагша байһан коммунист нүхэр Жигмыт Шодоевич Бадалаев тус бригадыемнай хүтэлбэрилнэ. Теэд бүдүүн тэжээлһээ гадна шэмэтэ тэжээл малда ехэ хэрэгтэй. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ 400 гектар кукуруза ургуулжа абаха байнабди, — гэжэ хэлээд, нүхэр Шагдарон ажал дээгүүр ябажа хараа һаа һайн байгаа гэһэндэл халталуулан хэлэбэ.

Тэрэниие зүбшөөжэ, нэн түрүүн колхозой центр дээрэ хэгдэжэ байһан ажалтай танилсабабди. Тэндэ гидроэлектростанциһаа ерэһэн тоогой хүсөөр пилорама хүдэлмэрилнэ, мүн шэнэ гостиница болон хэдэн гэрнүүд, малай фермэ баригдажа эхилээ.

—Манай нютагай зон барилга хэхэдэ ехэ дуратай юм. Һүүлшын үедэ залуушуулнай дархалжа һураха гэжэ оролдодог болоод, колхоздомнай дархашуул олошоржо байна. Бидэ энэ барижа байһан үнеэдэй байрые август һарада дүүргээд, 90 толгой тугалай байра барихабди. Манине ажалһаамнай таһалдуулангүй, барилгын модоор хангаад лэ байгаа һаань, бидэ унаһан малгайгаа абангүй хүдэлхэбди, — гэжэ барилгашадай звеньевод нүхэр Балданов омогтойгоор мэдүүлнэ.

Баригдажа байһан фермынь дүрбэн буланда силоснэ набтар башниин нүхэнүүд гүйсэд малтагдаад, шулуу болон цементээр хана хэгдэхээр түхеэрэлгэ ябуулагдажа байна. Урдахананьь 60 гектар талмай дээрэ таригдаһан кукурузын ногоон эшэнүүд бултайжа, фермын үнеэдые шэмэтэ тэжээлээр хангахаяа яараһан мэтэ үдэр һүниие мэдэнгүй ургана.

Тосхонойнгоо захада гаража, хойшоо үргэлжэ нэлхыһэн модо руу заажа, нүхэр Шагдарон ехэ урматайгаар хөөрэнэ:

—Ургажа байһан эдэ модод сэбэрлэгдэжэ, шэнэ гэрнүүд болохо. Саашаа колхозниигуудаймнай амарха парк түхеэрэгдэхэ юм. Таанар 2—3 жэл болоод ерээ һаа, колхозоймнай центрые танингүй байхадаа болохот, —гэжэ хүхюугээр хэлэбэ.

Үглөөдэрэнь Аллаа нютагһаа гаража, Баргажан мүрэнөө зубшан зүүлхэдэ Аян, Ботоло, Ангата гэхэ мэтын газарнуудта хониной байранууд, бэлшэжэ ябаһан олон һүрэг хонид саг үргэлжэ дайралдана. Харахада хонидойнь үүлтэр яһала һайжарһан байна.

Харгыда зогсожо хонишодоор хөөрэлдэхэдэ, байра байдалтайнь танилсахада, урма зоригоор түгэлдэр, ажал хэрэгтээ бүхы һанаа сэдьхэлээ табиһан хүнүүд байна.

Тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүдһээ тобшолол хэхэдэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд хони үсхэбэрилгэдэ үшөөл анхаралаа багаар табина. Тиимэһээ хүдөө ажахын наукын туйлалтанууд, түрүүшүүлэй дүй дүршэл һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ, хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэридэ шухала анхарал хандуулагданагүй. Тэрээнһээнь боложо олон ушарта хонид өөдэгүй, эрэмдэг дутуу хурьгадые түрэнэ, мүн түл гарзалнашье.

—Манай колхоздо 7—8 жэлдэ ороондо ябажа байһан хусанууд олон бии. Орооной кампаниин үедэ тэдэниие дайралдаһан лэ отарын хонидто табидаг,—гэжэ хонишон Бүтэд Бадмаева хөөрэнэ.

Эдэ голнуудаар хараһан лэ зүг тээшэ сабшалангай газар нэмжынэ. Эндэ тэндэ шэбхэ тараагдаһан талмайнууд дээрэ шэбхын «амта абаһан» ногоон жэбжэгэр һахалаа эмирин, хараһаар байтар үндэр боложо байһан шэнги ургана.

Этхито гэжэ газарта хүрэхэдэ хойто хадын хахадта хүрэмэ мүльһэн сайжа харагдаба. Тэрэмнай луговодческо бригадын хүсөөр үбэлдөө бэлэдхэгдэһэн хэдэн зуун мянган кубометр мүльһэн байгаа.

— Энээгээрээ бүхэли зундаа гэхээр сабшалангаа уһалха юм,—гэжэ манай суг ябаһан аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев тайлбарилна.

Тиигэһээр байтар гэнтэ хажуу талаһаа, сабидар морн рессортой тэргэдэ хүллэһэн нэгэ хүн яаралтайгаар хүрэжэ ерэбэ. Тэрэмнай, һайн хүн һанаагаараа гэжэ, луговодческо бригадын бригадир нүхэр Бадалаев байба.

Сабшалан дээрэ хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай бригадирһаа бага зэргэ мэдэжэ абаад, мүнөө үедэ бригадын хүдэлмэридэ ямар бэрхэшээлнүүдэй тохёолдодог байһан тухай һонирхобобди.

—Эгээн түрүүн уһалууриимнай канаванууд, һубагууд дээгүүр һайн гараса, хүүргэнүүд гэжэ үсөөн. Тиимэһээ автомашинанууд ябахадаа һубагуудыемнай эбдэнэ, тэндэ шабардахадаа тойрожо гарахын түлөө нилээд ехэ, эгээл һайн сабшалангыемнай даража һалгаана,—гэжэ нүхэр Бадалаев гомдобо.

— Тэрэ ехэ зүб, тэрээн тухай бидэшье һанаагаа зобожо байнабди, —гэжэ Жамбал Башеевич Гармаев харюусаад, үглөө амаралтын үдэр эндэхи бүхы албахаагшад, һургуулиин һурагшад, колхозниигууд хамтаржа, воскресник хэхэ, сабшалан дээгүүр гараһан харгые заһаха байна,—гэбэ.

Тэрээндэ ехэ баярлаһан бригадир, түргэн ошожо луговодуудтаа дуулгаха гэһэндэл, ябахаяа забдаба. Яаража ябаһан бригадирые зогсооһондоо хүлисэл гуйгаад, үдэшэлэн уулзажа һайса хөөрэлдэхэ гэлсээд тарабабди. Харгыдаа ябахадаа Жамбал Башеевич луговодческо бригадын бригадир болон артелиин бусад хүтэлбэрилэгшэд тухай хөөрэнэ.

—Энэ нүхэрнай Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ театральна-музыкальна училищиие дүүргэһэн юм. Ехэл зоригтой, ажалдаа абьяастай, колхозниигуудай дунда хүндэтэй хүн. Колхоздо ерэһээр табан һараһаа үлүү боложо байна, коммунистын үнлэр нэрые үргэжэ шадахал байха.

Мүн энэ колхоздо ерэһэн бусад 7—8 коммунистнууд оролдосотойгоор лэ хүдэлмэрилнэ. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Шаманов, тэрэнэй орлогшо нүхэр Санжиев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Шагдарон колхозой хүтэлбэридэ ерэһээр һаяхан юм. Гадна племенной үнеэдэй фермые даагшаар түрүүндээ долоон жэлэй һургуулиин директор байһан коммунист С. А. Цыбиков, таряанажалай бригадын бригадираар—аймагай промышленна комбинадай директор байһан Ж. Э. Намдаков хүдэлмэрилнэ,—гэжэ нүхэр Гармаев хэлэбэ.

Түрүүндээ колхозой центр байһан, Ягдыг гэжэ нютагта үдэшэлэн хүрэжэ ерэхэдэ, долоон жэлэй һургуулиин газаа омогтой хүхюун хүүгэд наадан шууялдана, зариманьь номоо барҗаад һуунад. Үдэшэлэн хүдөөгэй библиотекэ хүдэлмэрилнэ, клуб дотор лекци болоод, һүүлээрнь залуушуул тэндэ хатар наада эмхидхэнэ.

Республикын центрһээ хэдышье холо һаа, Ягдыг нютагайхидай ажал хүдэлмэри, жаргалта культурна байдал юугээрээшье хойно орохогүй. Мүнөө тэндэ дүтэхэнэ үүлтэртэ малай томодхогдоһон фермэ түхеэрэгдэжэ байна. Колхозой дархашуулай уран гараар жэлһээ үлүү саг соо фермын шэнэ һуури дээрэ 100 үнеэдэй, 90 тугалай типовой байранууд, силоснэ 2 башни, малшадай байха арба гаран гэрнүүд, сепараторна пункт болон электростанци баригдаа. Гадна, 100 толгой һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэдэй байха типовой байра, тэжээл буйлуулха кухни, силоснэ 2 башни бариха хүдэлмэри колхозой дархашуулай хоёр звено хэжэ байна. Баргажанай МТС-эй механизаторнуудһаа бүридэһэн бригада тус фермэдэ дүүжэн харгы тодхожо дүүргээд, автоуһалуури, үнеэдые механическаар һааха түхеэрэлгэнүүдые хэжэ байна.

Эндэ үнэхөөрөөшье малшадай шэнэ тосхон бии болоо. Тэдэнэй бүтээжэ байһан ажалые харахадаа зосоо баяр түрэнэ.

—Манай фермын һаалишад малайнгаа һү шэмые дээшэлүүлхын түлөө залхуурангүйгөөр оролдоно, сүүдхэдээ үнеэдээ 4 дахин һаана, тугалнуудаа эхэһээнь һалгаажа, түлигдэдэггүй байрада үбэлжүүлнэ. Һаалишадай дунда Жигзэма Цыденова, Дарима Раднаева, Бимба Омпокова болон бусад һү һаалгаараа түрүү зэргэдэ ябана,—гэжэ племенной фермын тоо бүридхэгшэ Эржима Цыденова болгоомжотойхоноор хэлэжэ үгэбэ.

Дыренэй үрэжэлтэ баян нугада түбхинэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой арга боломжонь угаа ехэ. Ойрын 2—3 жэлдэ лениинэйхид партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлжэ, республика соо түрүү зэргэдэ гараха байһаниинь лабтай.

Б. ГЫЛЫКОВ.

Курумканай аймаг.
1955 оной май

Румынска Арадай Республикын Агууехэ национальна суглаанай сесси

БУХАРЕСТ, майн 31. (ТАСС). Румынска Арадай Республикын Агууехэ национальна суглаанай сесси мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргээ. Сесси хадаа республикын 1955 оной гүрэнэй бюджедые баталаа. Бюджедэй орошонь 44.405 миллион лей, гаргашань 43.005 лей байхаар тодорхойлогдоо. Бюджедэй 72,8 процентнь арадай ажахы ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта зорюулагдаха байна.

Мүнөө жэлдэ машина бүтээлгын, хара ба үнгэтэ металлургиин, нефтяной, нүүрhэнэй, энергетическэ промышленностиин үйлэдбэриин хүсэнүүд бүри ехэ болохо байна. Промышленна барилгада зорюулагдаха мүнгэ зөөриин 45,2 процентнь хүндэ промышленностьда гаргашалагдаха байна. Эдеэ хоолой, нютагай промышленностиин капитальна барилгада 1954 онойхидо орходоо 15 процентээр ехэ мүнгэн hомологдохо байна. 1954 онойхидо орходоо 40 процентээр ехэ мүнгэ зөөри хүдөө ажахыда мүнөө жэлдэ зорюулагдаха юм. Ороноо хамгаалалгада 4.477.300 мянган лей hомологдохоор хараалагдаа.

Сесси хадаа Агууехэ национальна суглаанай указуудые баталhан, хэдэ хэдэн эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэhэн байна.

Болгариин Арадай Республикада хүүгэд тухай ехэ оролдолго гаргагдана

СОФИ, майн 31. (ТАСС). Хуушанай Болгарида ажалшадай хэдэн мянган хүүгэд hургуулида орохо аргагүй байhан юм. Тиихэ үеын засаг баригшад эхэнүүдые ба нялхашуудые хамгаалха тухай ямаршье оролдолго гаргадаггүй байгаа. Үниэн үхибүүдтэ туhалха общеcтвонуудай эмхидхэhэн хүүгэдэй оройдоол 4 ясли, хүүгэдэй 46 сад орон дотор бии юм hэн. Тэдэнэй байдалынь тон тулюурхан байhан юм. Хүдэлмэришэд ба таряашадай хүүгэд медицинскэ ёhотой hайн туhаламжа абажа шадахагүй байгаа.

Мүнөө Болгарида хаа хаанагүй hургуулинууд хүдэлмэрилнэ. hургуулиин наhа гүйсөөгүй хүүгэдтэ зорюулагдаhан эмхи зургаанууд жэл ерэхэ тудам олон болоно. Хүүгэдэй медицинскэ олон эмхи зургаанууд, санаторинууд ба амаралтын байшангууд байгуулагданхай. 1954 ондо хүүгэдэй саг үргэлжын 107, саг зуурын 550 ясли орон дотор бии байhан юм. Хүүгэдэй садуудай тоо 6.003 болоhон байгаа.

1944 оной сентябриин 9-нэй урда тээ Болгарида оройдоол гансахан городской нарайлалгын байшан, больницануудай дэргэдэ акушерско-гинекологическа 13 таhаг бии байhан юм. Үнгэрhэн арбан жэлэй турша соо нарайлалгын байшангуудай тоо 706 болоо. Городской больницануудай дэргэдэ акушерско-гинекологическа 100 таhаг нээгдээ.

Хоёрдохи табанжэлэй түсэб тушаа Болгариин Коммунистическэ партиин VI съездын директивэнүүд соо залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ ба тэдэнэй элүүрые хамгаалгада хамаатай хэмжээ-ябуулгануудта ехэ анхарал хандуулагдаhан байна. Мүнөө жэлдэ хүүгэдэй садуудта 273.330 үхибүүд ябадаг байха юм. Болгарска үхибүүдтэ зорюулагдан 78 шэнэ hургуули баригдаха байна. Орон дотор пионернүүдэй 50 гаран байшан нээгдээ.

1955 ондо хүүгэдэй лагерьнуудта 130 мянга үлүүтэй хүүгэд амарха юм.

Хитадта түмэр замай барилга хэгдэнэ

ПЕКИН, майн 31. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулhанай ёhоор Баруун-Хойто Хитадта түмэр замай барилгын амжалтатайгаар хэгдэжэ байhаниие харуулhан выставкэ Ланьчжоу городто hаяхан нээгдээ.

Сүлөөлэгдэхэ үедэнь Баруун-Хойто Хитадай түмэр замай утань 300 километр байгаа hаа, мүнөө 1.200 километр болоо, тайлбарилан хэлэбэл, 4 дахин нэмээ. Түмэр зам хадаа Баруун-Хойто Хитадай ажабайдалда улам бүри шухала үүргэ дүүргэдэг боложо байна. Тяньшуй-Ланьчжоу гэhэн түмэр замай барилга 1952 оной октябрьда дүүргэгдэhэн юм. Гансахан тэрэ замаар мүнөө 4 миллион үлүүтэй тонно ашаа шэрэгдээд байна.

Ланьчжоу город түмэр замай томо узел болоо. Удахагүй эндэ центральна томо станци баригдаха байна.

Турцида хүдэлмэригүйшүүл олон болоно

АНКАРА, майн 31. (ТАСС). «Халкчи» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор энэ жэлэй түрүүшын гурбан hарын турша соо ажал хүдэлмэри эрижэ 88.740 хүн ажалай биржэдэ хандаhан байна.

1954 оной түрүүшын гурбан hаратай сасуулбал хүдэлмэри бэдэрэн ажалай биржэдэ хандагшадай тоо 32.311 хүнөөр олон болоо. Эдэ тоонууд Турцида хүдэлмэригүйшүүлэй улам олон боложо байhые харуулна гэжэ газетэ бэшэнэ.

Индонезиин компартиин 35 жэлэй ойе hайндэрлэлгэ

ДЖАКАРТА, майн 31. (ТАСС). «Хариан ракьят» газетэ мүнөөдэр нигэжэ мэдээсээ. Индонезиин компартиин 35 жэлэй ойе индонезийскэ ажалшад үргэнөөр тэмдэглээ. Ажалшадай нэгэдэмэл ябуулгые бэхижүүлхэ ба парламентска hунгалтада эрхимээр бэлэдхэхэ уряатайгаар компартиин 35 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаанууд ба митингнүүд үнгэргэгдөө. Джакартада болоhон митинг дээрэ 400 мянга гаран хүн, Сурабайда болоhон митингдэ 400 мянга шахуу хүн байлсаа. Бандунгда, Джокьякарта, Суракартада, Меданада, Макассарада болон бусад городуудта олон зоной хабаадалгатай митингнүүд болоо.

Польшодо шэнэ барилга хэгдэнэ

ВАРШАВА, майн 27. (ТАСС). Зургаан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан шэнэ барилгануудай хэгдэжэ ба ашаглалгада оруулагдажа байhан тухайнь польско хэблэл мэдээсэнэ.

Краков шадарай Скавин гэжэ газарта томо шэнэ электростанциин байшанда hуури табигдажа эхилээ. Советскэ техническэ документациин үндэhөөр баригдаха энэ электростанци хүсэ шадалайнгаа талаар «Явожно—2» гэжэ станциин удаа орохо хоёрдохи энергетическэ барилга болохо юм. Энэ станци Краковска промышленна округто ток үгэхэ байна.

Түмэрэй руда бутаруулдаг Ченстохов шадарай завод ашаглалгада үгтөө. Энэ шэнэ заводой үйлэдбэриин процесс бүрин механизацилагданхай. Мүнөө үедэ орон дотор иимэ үшөө хоёр предприяти баригдажа байнхай. Эдэ предприятинууд мүнөө жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ юм.

Выдгощскэ воеводствын Яников городто содын шэнэ заводой барилга хэгдэжэ байна. Энэ предприяти ашаглалгада үгтэхэдөө оронойнгоо хэрэглэмжые содоор хүсэд хангаха юм.

Зеленогурска воеводстводо Одер, Нейсе, Варта мүрэнүүд дээгүүр гараhан табан шэнэ хүүргэ баригдажа байна.

Шэнэ барилгануудые хэрэглэлгэдэнь Польшодо Советскэ Союз ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Польшын 60 шухала шэнэ барилганuудта СССР-hээ түхеэрэлгэнүүд, техническэ документацинууд эльгээгдэнэ.

Сириин, Египедэй ба Саудовско Аравиин хоорондо союз баталха тухай хэлсээнүүд

КАИР, майн 31. (ТАСС). Арабска информационно агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор Сириин, Египедэй ба Саудовско Аравиин хоорондо союз баталха тухай хэлсээнүүд дүүрэхэнь ойртобо. Хэлсээндэ хабаадагшад саг үргэлжын политическэ совет байгуулха тухай ба өөhэдыгөө хамгаалгын хамтын фонд тухай асуудалые мүнөө хэлсэжэ байна.

Индийскэ парламентска делегациин Югославида ошоод байлга

БЕЛГРАД, майн 31. (ТАСС). Танюг агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор штадуудай соведэй түрүүлэгшын орлогшо Кришнамурти Рао хүтэлбэрилэгшэтэй индийскэ парламентска делегаци Советскэ Союзhаа Югославида ерээ.

Индийскэ түлөөлэгшэд хадаа Югославида 12 үдэрэй турша соо байха юм. Эндэ байха үедөө тэдэнэр югославска правительствын хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай ба политическэ ажал-ябуулагшадтай уулзаха, Македонидо, Боснидо, Герцеговинада, Словенидэ, Хорватида, тэрэшэлэн хэдэ хэдэн промышленна предприятинуудта хүрэхэ юм.

Урда Вьетнамда байлдаан болоно

НЬЮ-ЙОРК, майн 31. (ТАСС). Юнайтет Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор урдавьетнамска правительствын сэрэгүүд «Хоа-Хао» бүлгэмэй 20—30 мянган хүнhөө бүридэдэг зэбсэгтэ отрядуудта эсэргүү добтолгые үсэгэлдэр эхилээ. Правительственна сэрэгүүдые танкнууд дэмжэлсэнэ.

Меконг мүрэн шадар хүшэр хүндэ байлдаанууд болоно. Вьетнамай баруун урда талада правительственна сэрэгүүд «Хоа-Хао» бүлгэмэй хэдэн базануудые эзэлэн абаа. Бүлгэмэй отрядууд Меконг мүрэнэй намаглиг районууд руу сухарин орожо байна.

Камбоджын королевскэ правительство Женевскэ хэлсээе эбдэнэ

ХАНОЙ, майн 31. (ТАСС). «Нян Дан» газетэ хадаа США-гэй ба Камбоджын хоорондо hаяхан баталагдаhан сэрэгэй хэлсээнүүдые тайлбарилха зуураа, эдэ хэлсээнүүд Зүүн-Урда Азидахи эб найрамдалда ба аюулгүй байдалда ехэ гай түбэг тохёолдуулха байна, юуб гэхэдэ, американска империалистнууд хадаа Камбоджые өөрынгөө сэрэгэй база болгожо шадаха байна гэжэ заана.

Камбоджын королевскэ правительство хэлэhэн үгэдөө хүрэнэгүй гэжэ «Нян Дан» газетэ бэшэнэ. Энэ правительство хадаа колониализмда эсэргүүсэн тэмсэхэбди гэжэ Азиин ба Африкын оронуудай Бандунгда болоhон конференци дээрэ хэлэhэн аад, мүнөө эгээн лэ ехэ аюултай американска колонизаторнуудта Камбоджын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха арга олгоод байна.

США-тай сэрэгэй хэлсээ баталалга бандунгска конференциин шиидхэбэринүүдтэ таарaлдахагүйhөө гадна, Женевскэ зүблөөн дээрэ королевскэ правительствын хэhэн мэдүүлгэтэй зохилдохогүй байна.

Хубсаhанай выставкэ

«Главунивермагай» Улан-Удын Универмаг эхэнэрнүүдэй, хүүгэдэй гоёор оёгдоhон платьенууд, блузканууд болон халаадуудые наймаалха выставкэ майн 27—29-нэй үдэрнүүдтэ үнгэргэбэ. Энэ выставкэдэ оронойманай оёдолой фабриканууд ба Универмагай промкомбинадуудай оёhон зуу гаран үнгын hайн, hайхан бүдөөр олон янзын түхэлөөр оёгдоhон эхэнэрнүүдэй платьенууд табигдаhан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ тус выставкые харагшад тэндэ табигдаhан блузкануудые, платьенуудые ехэ олоор худалдажа абаа.

Тус магазин гурбан үдэрэй туршада 109 мянган 700 түхэригтэ наймаа хэhэн байха юм. Магазинай наймаалагшад Дина Захарова, Екатерина Киселева, магазинай секциие даагша Воложина, тэрэнэй орлогшо Гаврилова гэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ жэшээтэ hайнаар ажаллаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаалагша Екатерина Киселева худалдан абагшадта платьенуудые харуулжа байна.

Текстнь **Ц. Бадмаевай**, фотонь **С. Доржиевай**.

Кубаниин механизатор—Хэжэнгэдэ

Манай республикын колхознигууд болон механизаторнуудай кукуруза ехээр таряжа ургуулха хэрэгтэнь өөрынгөө заабари зүбшөөлөөр бодото туhаламжа үзүүлхын, кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарижа ургуулдаг Кубаниин кукурузашадай дүй дүршэлые нэбтэрүүлхын тулада Краснодарска хизаарhаа хэдэн механизаторнууд ерэhэн юм. Тэдэнэй нэгэн — Староминска районой, Капеловскэ МТС-эй участково механик Афанасий Варфоломеевич Мещанинов мүнөө Хэжэнгын аймагай МТС-үүд ба колхозуудаар ябажа, эндэхи колхознигууд ба механизаторнуудта кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарихадань туhална.

Мүн hаяхан нүхэр Мещанинов Хэжэнгын, Чесаныш МТС-үүдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон тракторна бригадирнуудта кукуруза хуряахын тула комбайнуудые хайшан гэжэ тааруулан тодхохо тухай бодото жэшээнүүдые харуулан хөөрэжэ үгөө. Нютагаархинайнгаа кукурузын үндэр ургаса хайшан гэжэ туйладаг тухай нүхэр Мещаниновай хөөрөөс колхознигууд ба механизаторнууд ехэтэ hонирхоhон. Кубаниин механизаторнууд болон колхознигуудтай бэшэг абалсаха, дүй дүршэлдэнь hураха гэжэ шиидэ. Нүхэр Мещанинов аймагай олонхи колхозуудаар ябажа, колхознигууд ба механизаторнуудтай хөөрэлдөө үнгэргөө.

Ц. Дандаров.

Хайнагуудые хайдагаар hаана

Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Е. Гыргенова энэ жэлдэ түрүү арга хэрэглэн хайнагуудые хайдагаар hаажа захалhан байна. Тиин хайнагууд тугалгүйгөөр hаалгада ехэ түргэн дадаhан ба hү үгэлгэеэ эрид дээшэлүүлhэн байха юм. Мүнөө нүхэр Гыргенова hаамхай хайнаг бүхэнhөө үдэр бүри 4—5 литр хүрэтэр hү hаадаг болоо.

С. Андыков.

Тобшо hонинууд

★ **Малшадта анхарал.** Бичурын аймагай Заганай сельпо «Коммунизм» колхозой hүнэй-товарна фермын дэргэдэ киоск нээбэ. Иигэжэ малшад даб дээрэ хэрэгтэй эд бараагаа абажа байха аргатай боло.

★ **Колхозой шэнэ барилганууд.** Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ барилга үргэнөөр хэжэ байна. Мүнөө эндэ таряанай ехэ склад, гостиница, колхознигуудай байха олохон гэрнүүд баригдажа байна. Культбаза ашаглалгада оруулагдаа. Тиин hаяар малай типовой байра барижа эхилээ юм.

★ **Кукуруза тухай кинофильм.** «Оронойнгоо полинуудта кукуруза тария» гэhэн шэнэ документальна фильмые Хориин аймагай «Путь Сталина» колхозой гэшүүд ехээр hонирхон хараба.

Футболоор городой түрүү hууриин түлөө

Уржадэр футболоор городой түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн захалаа. Энэ мүрысөөндэ 1-дэхи ба 2-дохи группануудай хамта 18 команда хабаадалсаха байна. 1-дэхи группада «Байкал», «Пищевик», «Динамо», «Локомотив» ба бусад обществонуудай 10 команда, 2-дохи группада «Строитель», «Урожай», «Буревестник», «Пищевик» обществын II, «Байкал» обществын II команданууд мүрысэхэ юм.

«Динамо» стадион дээрэ түрүүлэн «Урожай», «Мотор» обществонуудай команданууд уулзаад, «Моторой» командынхид илаhан байна.

Удаань мүн энэ стадион дээрэ «Динамо», «Авангард» обществонуудай 1-дэхи группын команданууд уулзаа. Үсэд шанга тулалдаанай удаа динамынхид 2:1 гэhэн тоогоор шүүhэн байна.

«Локомотив» стадион дээрэ болоhон мүрысөөндэ «Стрела» обществынхид ПВЗ-гэй «Локомотивай» командые бэлэхэнээр шүүгээ.

Мүн энэ стадион дээрэ «Пищевигэй», транспортын «Локомотивай» команданууд уулзаха байhан юм. Тиин «Пищевигэй» команда болзортоо ерээгүй тулада, тэрэ шүүгдэбэ гэжэ тоологдобо.

Е. Николаев.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтда болоhон научна конференциин дүн

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой гүрэнэй педагогическа институтда 1955 оной апрель—май hарада научна конференци болоо. 1953 оной турша соо институдай эрдэмтэдэй хэhэн научна хүдэлмэри тэрэ конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

Пленарна 3 заседанинууд болон 6 секцинүүдтэ 23 элидхэл шагнагдажа, зүбшэн хэлсэгдээ. Педагогическа, түүхын, литературна, естественно-научна, физико-математическа науканuудай талаар хэдэ хэдэн теоретическэ асуудалнуудые шиидхэжэ байhанаа элидхэлшэд конференцидэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Энэ асуудалнуудые саашадань амжалтатайгаар шиидхэхэ гээшэ арадай ажахы болон культурые хүгжөөхэ, hургуулинуудта hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэ ехэ удхашанартай байна.

Пленарна заседанинууд болон диилэнхи секцинүүдтэнь хүнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Заседанинууд дээрэ научна асуудалнуудаар ехэ шүүмжэлэл дэлгэрhэн байна.

Доцентнүүд А. А. Дуринов, В. П. Тюшев, философско науканuудай кандидат А. В. Бунинов гэгшэдэй пленарна заседанинуудта элидхэл хэхэдэ хүнүүд ехээр hонирхожо шагнаа.

Педагогикын кафедрые даагша доцент А. А. Дуриновай бэшэhэн зохёол бурят-монгол hургуулинуудта hуралсалай предмедүүдые түрэлхи хэлэн дээрэ зааха асуудалда зорюулагданхай.

«Бурят-Монгол коллективизациин үедэ» гэhэн темээр СССР-эй түүхын кафедрые даагша доцент В. П. Тюшевэй бэшэhэн зохёол теоретическэшье, практическашье талаараа муу бэшэ сэгнэлтэ абаа. 1930—1934 онуудай турша соо Бурят-Монголдо промышленностиин, колхозно байгуулалтын хүгжэhые автор бодото баримтанууд дээрэ тайлбарилан харуулаа.

«Логико, тэрээнэй удхашанар тухай» гэhэн темээр философско науканuудай кандидат А. В. Буиновай бэшэhэн зохёол конференцеэр hайшаагдаа. Автор энэ зохёол соогоо логикын удхашанарые харуулбашье, логикые дунда hургуулинуудта шудалха шухала байhые элирүүлжэ бираагүй. Энэнь авторай зохёол соохи гол дутагдалынь болоно.

Доцентнүүд Ф. Н. Гаханов, Н. Г. Краснопевцев, науканuудай кандидадууд Л. Л. Гурова, И. М. Тимофеев, ассистент М. С. Юшина гэгшэдэй методическа темээр бэшэhэн зохёолнууд политехническэ hуралсал бэелүүлхэ, hуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэнь Бурят-Монголой hургуулинуудта ехэ удхашанартай байна. Кукуруза ургуулха дүй дүршэл тухай методикоор, БМАССР-эй hургуулинуудтахи hуралсалай туршалгын участогуудта урогуудые үнгэргэхэ методикоор доцент Н. Г. Краснопевцев, ассистент М. С. Юшина гэгшэдэй бэшэhэн зохёол хадаа hургуулинуудтахи hуралсалай туршалгын участогуудта урогуудые яажа зүбөөр үнгэргэхэ, БМАССР-эй эрхэ байдалда кукуруза ургуулха тушаа хэмжээ-ябуулгануудые яажа бэелүүлхэ хэрэгтэнь hургуулинуудай багшанарта hайн зүбшөөл боложо үгэхэ байна. Городой эрхим багшанарай нэгэн болохо, түүхын багша И. Д. Абашеевагай хүдэлмэриин дүй дүршэл СССР-эй түүхын кафедрын ахалагша багша И. М. Тимофеевэй элидхэл соо согсолон харуулагдаа.

«Реформын боложо байха үедэ Иркутска губернидэхи бурят тосхоной социально-экономическа хүгжэлтэ тушаа» гэhэн темээр элидхэлые доцент И. А. Асалханов түүхын секци дээрэ хэhэн байна. Реформын боложо байха үедэ бурят тосхондо капитализмын хүгжэлтэ тушаа асуудалые автор шэнээр тайлбарилан харуулаа. XIX зуун жэлэй хоёрдохи хахадта Иркутска губернидэ капиталистическэ харилсаанууд ехээр хүгжэжэ, зарим ноёд таряаланадые капиталистическэ гуримай ёhоор дарлан мүлжэдэг байгаа гэжэ шэнжэлэгшэ баталhан байна. Элидхэлиин баталамжа зарим газартаа хүсэд үнэншэмөөр бэшэ, элидхэлынь теоретическэ талаараа баримта багатай байна гэжэ хэдэ хэдэн научна хүдэлмэрилэгшэд конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

«1905—1907 оной революционно хүдэлөөндэ Зүүн-Сибириин багшанар болон hурагшад-залуушуулай хабаадалсалга тухай» гэhэн темээр бэшэгдэhэн элидхэл hонирхомоор байна гэжэ конференцидэ хабаадагшад заагаа. Элидхэлэй автор доцент А. П. Панчуков архивна документ хэрэглэжэ зохёолоо баримта ехэтэй болгохо зэргэтэй гэжэ үгэ хэлэгшэд заагаа.

«Бурят-монгол оньhон үгэнүүдэй уранhайханайнь онсо өөрэ илгаа» гэhэн темээр бурят-монгол хэлэ ба литературын кафедрын доцент М. П. Хамагановай, «Х. Намсараевай бэшэhэн «Үри нэхэлгэ» гэжэ рассказай синтаксическа байгуулалта» гэhэн темээр ахалагша багша И. С. Хамгушкеевэй бэшэhэн зохёолнууд бурят-монгол языкознаниин ба литературоведениин асуудалнуудые шиидхэхэ тушаа бага бэшэ удхашанартай байна гэжэ конференцидэ хабаадагшад тэмдэглээ. Доцент Хамаганов зохёол соогоо оньhон үгэнүүдэй лексическэ онсо өөрэ илгаань гүнзэгыгөөр харуулжа үшөөл шадаагүй, бурят-монгол литературада тэдэ үгэнүүдэй ямараар нүлөөлдэг байhые, мүн уранhайханай зохёолдо ямараар хэрэглэгдэдэг байhые хүсэд харуулжа шадаагүй байна гэжэ конференци тэмдэглээ. Х. Намсараевай рассказай синтаксическа байгуулалтын онсо өөрэ илгаань И. С. Хамгушкеевэй элидхэл соо хүсэд харуулагдаагүй.

«Ород, татар хэлэнүүдтэхи юумэнэй нэрэнүүдэй хоорондоо дүтэрхы байлга тухай» гэhэн элидхэл соогоо доцент А. А. Баранникова тюркскэ ород хэлэнүүдэй хоорондохи холбооe сасуудхаха зууpaa ород хэлэнүүдэй хүгжэлтые тодорхойгоор харуулаа.

Физикын кафедрын научна хүдэлмэрилэгшэд (кафедрые даагша доцент А. В. Булгадаев, Н. И. Иванов) научна талаараа ехэ удхашанартай элидхэл хэhэн байна. Доцент Н. И. Иванов микроскопиин талаар академик Д. С. Рождественскиин хэжэ байhан гол шэнжэлэлгэ тушаа, доцент А. В. Булгадаев физикын кафедрын лабораторидо хэhэн туршалганууд тушаа мэдээсээ.

Математикын кафедрын доцентнүүд Р. Н. Щербаков, Б. Н. Содномов гэгшэдэй физико-математическа секцидэ хэhэн элидхэл мүн лэ муу бэшэ сэгнэлтэ абаhан байна.

Институдай научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэхи гол дутагдалнуудайнь нэгэн юун болоноб гэхэдэ хэдэ хэдэн кафедранууд, жэшээлхэдэ, марксизм-ленинизмын, түүхын, зоологиин кафедранууд научна конференцидэ нэгэшье зохёол эльгээгээгүй байна. Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие эдэ кафедрануудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоогоогүй байhые гэршэлнэ гэжэ конференци тэмдэглээ. Конференци эмхидхэлэйнгээ талаар хүсэд бэлэдхэгдээгүй байгаа. Зарим элидхэлнүүдынь саг соогоо зүбшэн хэлсэгдээгүй байhан байна. Конференцидэ республикын научно эмхи зургаануудай, hургуулинуудай үсөөн хүдэлмэрилэгшэд, студентнүүд хабаадалсаа.

Кафедра бүхэнэй саашадаа научна хүдэлмэреэ яажа hайжаруулха тушаа конференци тусхай шиидхэбэри абаhан байна. Парти, правительствын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэреэ саашадань саг үргэлжэ эрхилхэ гээшэ педагогическа институдай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго болоно.

Е. ТИМОФЕЕВА,
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой пединститудай дире[illegible] hуралсал[illegible] талаар орлогшо.

Редактор **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00470. Типография отдела издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 3276